

**ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН
ГАЗРЫН ХАРЬЯА
ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ
АУДИТЫН ГАЗАР**

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Аудитын код: ГСА-2016 /01/СТА-ТЕЗ

**АЙМГИЙН ТӨСВИЙН ЕРӨНХИЙЛӨН
ЗАХИРАГЧИЙН 2015 ОНЫ
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН**

**(2015 оны 12 дугаар сарын 31-нээр дуусгавар
болсон)**

2016

ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙН ТӨСВИЙН ЕРӨНХИЙЛӨН ЗАХИРАГЧИЙН 2015 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН

Нэмэлт мэдээлэл авахыг
хүсвэл дараах хаягаар
харилцана уу:

Аудитын тайлан

ТАБ-ын Тэргүүлэх аудитор
Ш.Ичинхорлоо
Утас: 70543179
Цахим хаяг: ichinkhorloosh@audit.gov

Аудитын менежер: Б.Сарантуяа
Утас: 70543156
Цахим хаяг:

Ахлах аудитор: Д.Оюунбат
Утас: 70543151
Цахим хаяг: оууна200702@yahoo

ТАБ-ын хаяг: ГСА-н ЗДТГ-ын байр

Байршил: ГСА Сүмбэр сум 3-р баг
Цахим хуудас:

www.govisumber.audit.gov.mn

Хавсралт 1: Агуулга

Хавсралт 2: Аудитын гэрчилгээ

Хавсралт 3: Менежментийн захидал

Хавсралт 4: Аудит хийсэн санхүүгийн
тайлан

Хавсралт 5: Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙН ЗАСАГ
ДАРГА Л.ОДСЭР ТАНАА

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙН
АУДИТЫН ГАЗАР

42015 Говьсүмбэр аймаг Сүмбэр сум, 3 дугаар баг,
Утас/Факс: (976) 7054 3179,
E-mail: goviusumber@audit.gov.mn

2016.04.25 № ТЦА/2016/01/СТА-ТЭЭ

танай _____-ны № _____-т

Аудитын гэрчилгээ

Аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2015 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх дуусгавар болсон, аккруэл сууриар бэлтгэгдсэн, жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.3-т заасан бүрэн эрхийн дагуу аудит хийв.

Аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь 2015 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг холбогдох хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, тэдгээрт нийцүүлэн гаргаж, Сангийн сайдын баталсан заавар, журмуудын дагуу үнэн зөв бэлтгэж, тайлагнах үүрэг, хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллага нь аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2015 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд Аудитын олон улсын стандартын дагуу аудит хийж, санал дүгнэлт өгөх үүрэг, хариуцлага хүлээнэ.

Санал дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн гаргаж, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэсэн. Эдгээр стандарт, журам нь санхүүгийн тайлан материаллаг буруу илэрхийллээс ангид эсэх талаар үндэслэлтэй баталгаа олж авах зорилгоор аудитыг төлөвлөж, гүйцэтгэхийг шаарддаг.

Бидний хийсэн аудит тус санхүүгийн тайлан материаллаг алдаагүй бэлтгэгдсэн эсэхэд санал дүгнэлт өгөх хангалттай бөгөөд зохистой үндэслэлийг бүрдүүлсэн.

Зөрчилгүй санал дүгнэлт

Аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2015 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан, илчлэл тодруулга холбогдох хууль, УСНББОУС түүнд нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан заавар, журмуудын дагуу материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн байна.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

ШИЧИНХОР.ЛОО

080230

АГУУЛГА

Товчилсон үгийн жагсаалт	2
Нэг. Ерөнхий зүйл	
Аудит хийсэн үндэслэл, хугацаа.....	5
Аудитын зорилт, хамарсан хүрээ.....	5
Аудитын арга зүй.....	5
ОН-ийн төсвийн 2015 оны санхүүгийн тайланг нэгтгэхэд баримталсан бодлого, аргачлал.....	5
Хоёр. Санхүүгийн дотоод хяналт	6
Гурав. Шилэн дансны мэдээлэл.....	7
Дөрөв. Материаллаг байдлыг тодорхойлох.....	7
Тав. Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн талаар.....	7
Зургаа. Мөнгөн хөрөнгийн бүртгэл, тайлагнал	
6.1. Мөнгөн хөрөнгийн бүтцийн талаар	8
6.2. Арилжааны банкин дахь орон нутгийн харилцах дансны талаар	9
6.3 Аймгийн ТЭЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар мөнгөн хөрөнгийн зарцуулалт, бүртгэл тайлагналтай холбоотой асуудлын талаар.....	10
Долоо. Авлагын бүртгэл, тайлагнал	
7.1. Авлагын бүтцийн талаар.....	11
7.2. Аймгийн ТЭЗ-ийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар авлагын бүртгэл, тайлагналтай холбоотой гарсан зөрчлийн талаар.....	12
Найм. Бараа материалын бүртгэл, тайлагнал	
8.1. Бараа материалын бүтэц, бүрэлдэхүүний талаар	14
8.2 Аймгийн ТЭЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар бараа материалын зарцуулалт, бүртгэл тайлагналтай холбоотой гарсан зөрчлийн талаар.....	14
Ес. Үндсэн хөрөнгийн бүртгэл, тайлагнал	
9.1. Үндсэн хөрөнгийн бүтэц, бүрэлдэхүүн, тайлагналын талаар.....	15
9.2 Аймгийн ТЭЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар үндсэн хөрөнгийн бүртгэл тайлагналтай холбоотой гарсан зөрчлүүдийн талаар	17
Арав. Өр төлбөрийн бүртгэл тайлагналын	
10.1. Өр төлбөрийн бүтцийн талаар	18
10.2. Өр, төлбөрийн бүртгэл тайлагналтай холбоотой гарсан зөрчлийн талаар	19
Арван нэг. Орлогын бүртгэл тайлагнал	20
11.1 Аймгийн ТЭЗ-ын 2015 оны санхүүгийн үр	

дүнгийн нэгтгэсэн тайлангийн талаар	21
11.2 Мөнгөн гүйлгээний тайлангийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн орлогын талаар.....	21
11.1.1 Орон нутгийн орлогын талаар.....	21
11.3 Бусад эх үүсвэрийн талаар.....	24
Арван хоёр. Зардлын бүртгэл, тайлагнал.....	25
12.1 Зардлын бүтцийн талаар	26
12.2 Аймгийн ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар төсвийн зарцуулалт, бүртгэл, тайлагналтай холбоотой зөрчлүүдийн талаар.....	28
Арван гурав. Нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналтай холбоотой гарсан зөрчлүүдийн талаар	30
Арван дөрөв: Хуримтлагдсан үр дүнгийн талаар.....	30
Арван тав: Аймгийн ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар илэрсэн зөрчлийн нэгтгэл	30
Арван зургаа: Өмнөх оны зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	31
Арван долоо. Аймгийн ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд өгсөн санал, дүгнэлт.....	32

Товчилсон үгийн жагсаалт

ААН	Аж ахуйн нэгж
ААНБ	Аж ахуйн нэгж байгууллага
АИТХ	Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал
АМНАТ	Ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр
АТӨЯХ	Авто тээврийн өөрөө явагч хэрэгсэл
АХС	Аймаг хөгжүүлэх сан
БХС	Байгаль хамгаалах сан
ЕБС	Ерөнхий боловсролын сургууль
ЖМС	Жижиг мөнгөн сан
ЗГСНТ	Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан
ЗДНС	Засаг даргын нөөцийн сан
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
ИТХ	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал
МХС	Мал хамгаалах сан
НББ	Нягтлан бодох бүртгэл
НББОУС	Нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт
ОН	Орон нутаг
ОНӨААТҮГ	ОН-ийнөмчит аж ахуйн төсөвт үйлдвэрийн газар
ОНӨҮГ	ОН-ийнөмчит үйлдвэрийн газар
ОНСНТ	ОН-ийнсанхүүгийн нэгтгэсэн тайлан
ОНХО	ОН-ийнхөрөнгө оруулалт
ОНХС	ОН-ийн хөгжлийн сан
ОНХС	Орон нутгийг хөгжүүлэх сан
СНТ	Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан
СТА	Санхүүгийн тайлангийн аудит
СТОУС	Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандарт
СХС	Сум хөгжүүлэх сан
СЯ	Сангийн яам
ТББ	Төрийн бус байгууллага
ТЕЗ	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч
ТӨААТҮГ	Төрийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар
ТӨААН	Төрийн өмчит аж ахуйн нэгж
ТӨҮГ	Төрийн өмчит үйлдвэрийн газар
УИХ	Улсын Их Хурал
УСНББОУС	Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн Олон улсын стандарт
ҮАГ	Үндэсний аудитын газар
ХХААГ	Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар
ХХК	Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани
ХО	Хөрөнгө оруулалт
ХХОАТ	Хувь хүний орлогын албан татвар
ХЭДС	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сан

Нэг. Ерөнхий зүйл

Аудит хийсэн үндэслэл, хугацаа

Монгол Улсын Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1, 18 дугаар зүйлийн 18.2, Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.3-т заасан аймгийн Аудитын газрын бүрэн эрхийн хүрээнд аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2015 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд /ГСА-/2016/01-СТА-ТЕЗ / аудит хийлээ.

Аудитын зорилт, хамарсан хүрээ

Орон нутгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн Олон улсын стандарт болон бусад шаардлагын дагуу бэлтгэж, ажил гүйлгээ нь түүнийг зохицуулж буй хууль, тогтоомжийн хүрээнд хийгдэж, үнэн шударга илэрхийлэгдсэн эсэх талаар үндэслэлтэй баталгаагаар хууль тогтоох байгууллагыг хангахад энэхүү аудитын зорилт чиглэгдлээ.

ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангууд иж бүрэн бөгөөд үнэн зөв болохыг тодорхойлсон батламж мэдэгдэл, тайлбар, нэмэлт тодруулгыг бүрэн ирүүлсэн бөгөөд эдгээр мэдээллийг Аудитын олон улсын стандартын дагуу сорьж шалгах нь аудитын зорилт болно.

Төсвийн тухай болон Төрийн аудитын тухай хуулийн дагуу аудит хийгдсэн орсон нутгийн төсөвт байгууллага болон тусгай шилжүүлгийн байгууллагууд, ОНӨААТҮГ-ын санхүүгийн тайлан, төсөл сангуудын нийт 59 тайланг хамруулан нэгтгэсэн тайланг аудитласан болно. Үүнд:

- Орон нутгийн төсөвт байгууллагын 2015 оны санхүүгийн 15 тайлан
- Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн төсөвт байгууллагын 2015 оны санхүүгийн 21 тайлан
- Орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газрын 2015 оны санхүүгийн 4 тайлан
- Төсөл, сангуудын 2015 оны санхүүгийн 19 тайлан

Аудитын арга зүй

Орон нутгийн төсвийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан материаллаг хэмжээний алдаатай илэрхийлэгдээгүй гэсэн үндэслэлтэй баталгаа олж авахын тулд санхүүгийн тайланг бэлтгэхэд баримталсан бодлого, зарчмыг үнэлж, хяналтын сорил, шинжилгээний горим болон нарийвчилсан сорил хийж, ихээхэн дүнтэй ажил гүйлгээ, тооцооллыг давтан шалгаж, санхүүгийн тайлан, түүний тодруулгад үнэлгээ өгөв.

Ингэхдээ санхүүгийн тайлангийн батламж мэдэгдлийг үндсэн шалгуур болголоо.

Орон нутгийн 2015 оны санхүүгийн тайланг нэгтгэхэд баримталсан бодлого, аргачлал

Орон нутгийн ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг бэлтгэхдээ УСНББОУС-д заасан зарчим, Сангийн сайдын 2006 оны 32 дугаар тушаалаар батлагдсан "Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон Засгийн газрын санхүүгийн

нэгтгэсэн тайланг бэлтгэж гаргах аргачлал"-ыг баримтлан, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5.1, 6.1 дэх заалтуудын дагуу нягтлан бодох бүртгэлийн тохируулсан аккруэл суурийг хэрэглэж, Монгол Улсын үндэсний мөнгөн тэмдэгт төгрөгөөр илэрхийлж гаргасан байна.

Орон нутгийн ТЭЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан дараах бүрэлдэхүүнтэй:

А. Үндсэн тайлан:	Б. Байгууллагын төрлөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан	В. Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн тайлбар, тодруулга
ОН-ийн санхүүгийн байдлын нэгтгэсэн тайлан	Байгууллагын төрлөөрх санхүүгийн байдлын тайлан	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал, өр, авлагын тодруулга тайлан байгууллагын төрлөөр
ОН-ийн санхүүгийн үр дүнгийн нэгтгэсэн тайлан	Байгууллагын төрлөөрх санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	
ОН-ийн мөнгөн гүйлгээний нэгтгэсэн тайлан	Байгууллагын төрлөөрх мөнгөн гүйлгээний тайлан	
ОН-ийн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн нэгтгэсэн тайлан	Байгууллагын төрлөөрх цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	

Дээрх тайлангуудаас Цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн нэгтгэсэн тайлангаас бусад тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 32 дугаар тушаалаар батлагдсан "Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тэмдэглэл бэлтгэх аргачлал"-ын дагуу "Plastic 3.1" програмаар бэлтгэн гаргажээ.

Хоёр. Санхүүгийн дотоод хяналт

Төсвийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж, дотоод аудитыг хэрэгжүүлэх чиг үүрэг бүхий "Санхүүгийн хяналт, аудитын алба" аймгийн ЗДТГ-ын бүтцэд байгуулагдаж, 2015 онд нийт 16 байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагааг хамруулан шалгаж, 10,5 сая төгрөгийн зөрчил дутагдал илрүүлж, зөрчил дутагдлыг арилгах хугацаатай үүрэг даалгавар өгч ажилласан байна.

Санхүүгийн дотоод хяналтын албаны хяналтаар дараах нийтлэг зөрчил дутагдлууд илэрсэн байна. Тухайлбал:

- албан томилолтын хоногийг буруу тооцож илүү, дутуу олгодог,
- автомашины шатахуун зарцуулалтын тооцоог тухай бүр хийдэггүй,
- замын хуудас хөтөлдөггүй,
- хөдөлмөрийн чадвар алдсаны тэтгэмжийг Нийгмийн даатгалын байгууллагаар хянуулаагүй олгосон,
- удирдлагууд хүчингүй болсон тушаал шийдвэрийг үндэслэдэг,
- төсвийн хөрөнгийг зориулалт бусаар зарцуулсан,
- ажлаас гарсан ажилтнуудтай ажилласан хугацааны ээлжийн амралтын тооцоо хийдэггүй,
- цаг ашиглалтын бүртгэлийг НХМ-ын дагуу хөтөлдөггүй гэх мэт зөрчлүүдийг илрүүлэн алдаа, зөрчлийг арилгах арга хэмжээ авч ажилласан байна.

Мөн тайлант онд Төсвийн тухай хуулийн 11.1.11-т "Төсөв, санхүүгийн дотоод аудит, хяналт шалгалтыг зохион байгуулж, удирдлагаар хангах" гэж заасныг баримтлан Сангийн яамны Төсвийн хяналт, эрсдэлийн удирдлагын газраас аймгийн Санхүү, төрийн сангийн үйл ажиллагаанд аудит хийж, Төсвийн тухай хууль, Төрийн сангийн төлбөр тооцооны журмын хэрэгжилтийн дүнд нийтлэг илэрсэн зөрчил дутагдлыг засч, сайжруулах чиглэлээр зөвлөмж өгсөн байна.

Орон нутгийн ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар 50 байгууллагын дотоод хяналтын эрсдэл "Хэвийн" гэж үнэлэгдсэн бол 5 байгууллагыг "Хангалтгүй" гэж дүгнэсэн байна.

Гурав. Шилэн дансны мэдээлэл

Аймгийн Санхүү хяналт, аудитын албанаас Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажилладаг боловч үр дүн муу байна. Тухайлбал: нэгдсэн цахим хуудсанд мэдээлэл байршуулах талаарх ойлголт нэг мөр болоогүй, мэдээллийг дутуу буюу буруу байршуулдаг, төсвийн гүйцэтгэлийн хэтрэлт, хэмнэлтэд тайлбар хийдэггүй, хөрөнгө зарцуулах тушаалыг зарим байгууллага байршуулдаггүй, цалингаас бусад 5 саяас дээш худалдан авалтыг байршуулах асуудал дутагдалтай байна. Орон нутгийн нэгтгэсэн тайланд хамрагдсан байгууллагуудаас "Талын илч" ОНӨААТҮГ," Ус-ДУ" ОНӨААТҮГ-ууд орлого, зарлагаас өөр мэдээлэл байршуулаагүй, аймгийн Халамжийн сан 1-2 дугаар сарын мэдээллийг оруулаагүй байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д "энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага, албан тушаалтан дараах мэдээллийг тогтмол мэдээлнэ", 6.4-т "жилийн эцсийн санхүүгийн тайланг дараа жилийн 4 дүрээр сарын 25-ны өдрийн дотор, хагас жилийн тайланг 8 дугаар сарын 15-ны дотор" гэснийг зөрчсөн байна.

Цаашид "Шилэн дансны тухай" хуулийн хэрэгжилтийг хангуулж, хяналтыг сайжруулах, байгууллагуудын шилэн дансны мэдээлэл хариуцсан ажилтнуудыг нэгдсэн нэг ойлголттой болгох талаар зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч ажиллах шаардлагатай байна.

Дөрөв. Материаллаг байдлыг тодорхойлох

Орон нутгийн ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитын гүйцэтгэлийн үе шатанд материаллаг байдлыг 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн нийт хөрөнгийн дүнг суурь болгон авч түүний 2.0 хувиар тооцон 663.7 сая төгрөгөөр тогтоов.

Тав. Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн талаар

Орон нутгийн ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд орон нутгийн төсөвт байгууллага, тусгай шилжүүлгийн байгууллага, төрийн сан, орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар, төсөл, сангуудын нийт 55 байгууллагын аудитлагдсан тайлан, аудитад хамрагдаагүй 4 хувийн цэцэрлэг нийт 59 тайланг хамрууллаа.

Орон нутгийн төсвийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан иж бүрэн бөгөөд үнэн зөв болохыг тодорхойлсон батламж мэдэгдэл, тайлбар, нэмэлт тодруулгыг хавсарч ирүүлсэн байна.

Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.5-т "төсвийн ерөнхийлөн захирагчжилийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланг дараа оны 4 дүгээр сарын 05-ны дотор төрийн аудитын төв байгууллагад хүргүүлэх" гэж заасны дагуу ТЕЗ-ийн

нэгтгэсэн тайланг аймгийн Аудитын газарт дээрх хугацаанд ирүүлсэн бөгөөд аудитын явцад орон нутгийн ТЭЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд доорх залруулгуудыг хийв. Үүнд:

-Санхүүгийн байдлын нэгтгэсэн тайланд нийт хөрөнгийн дүн, өр төлбөр, цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн 6.1 сая төгрөгөөр нэмэгдүүлэн,

-Үр дүнгийн нэгтгэсэн тайланд үйл ажиллагааны орлогын дүнг 11.1 сая төгрөгөөр, зардлын дүн 2.9 сая төгрөгөөр, үйл ажиллагааны нийт үр дүн 8.2 сая төгрөгөөр тус тус бууруулан,

-Мөнгөн гүйлгээний нэгтгэсэн тайланд үйл ажиллагааны мөнгөн орлогын дүн 0.2 сая төгрөгөөр нэмэгдүүлж, нийт цэвэр мөнгөн гүйлгээг 0.2 сая төгрөгөөр бууруулсныг тус тус залруулав.

Зургаа. Мөнгөн хөрөнгийн бүртгэл, тайлагнал

6.1 Мөнгөн хөрөнгийн бүтцийн талаар

Говьсүмбэр аймгийн орон нутгийн ТЭЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан дахь мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгөд дараах зүйлсийг бүртгэж тайлагнасан байна. Үүнд:

- Орон нутгийн төрийн сангийн дансны үлдэгдэл, арилжааны банкуудад байршдаг зарим төсвийн байгууллагын нярвын данс, харилцах дансдын үлдэгдэл, ОНӨААТҮГ-ууд, төсөл сангийн үлдэгдэл,
- Кассад байгаа бэлэн мөнгөний үлдэгдэл.

Аймгийн ТЭЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл 2014 оны эцэст 1,473.7 сая төгрөг байсан ба тайлант оны эцэст 437.9 мянган төгрөг буюу 29.7 хувиар буурч, 1,035.9 сая төгрөгөөр тайлагнагдсан бөгөөд үүний 3.4 хувь буюу 35.6 сая төгрөг нь арилжааны банкинд байршиж байна.

Орон нутгийн төсвийн мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн 2015 оны үлдэгдлийн судалгааг хүснэгтээр харуулбал:

(сая төгрөгөөр)

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Кассад байгаа бэлэн мөнгө	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	
				Арилжааны банк	Төрийн сангийн нэгдсэн данс
Кассад байгаа бэлэн мөнгө	6.4	2.3	2.3		
Төгрөг/ЖМС					
Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	1,467.3	1,033.6		35.6	998.0
Төгрөг	1,467.3	1,033.6		35.6	998.0
Гадаад валют					-
Замд яваа мөнгөн хөрөнгө					-
Нийт мөнгөн хөрөнгийн дүн	1473.7	1035.9	2.3	35.6	998.0
Үүнээс байгууллагын төрлөөр харуулбал:					
Төрийн сан	1,176.7	658.8		0,2	658.6

Төсөвт байгууллагууд	113.0	191.1		30.8	160.2
ОН-ын өмчит үйлдвэрийн газар	52.2	6.9	2,3	4,6	-
Төсөл, сангууд	131.8	179.1			179.1

Хүснэгтээс харахад Төсөвт байгууллагуудын тайлант оны мөнгөн хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл нь оны эхний үлдэгдэлээс 78.1 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн бол төрийн сан болон төсөл сангийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл 565.2 сая төгрөгөөр, ОНӨААТҮГ-уудын мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл 45.3 мянган төгрөгөөр тус тус буурсан байна.

6.2 Арилжааны банкин дахь орон нутгийн харилцах дансны талаар

Төсвийн тухай хуулийн дагуу 2015 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар арилжааны банкин дахь мөнгөн хөрөнгийн харилцах дансны үлдэгдлийг тулган баталгаажуулахад сумдын орон нутгийн орлогын дансууд үлдэгдэлгүй, харин аймгийн орон нутгийн орлогын данс 0,2 сая төгрөгийн, Халамжийн сангийн данс 30.8 сая төгрөг, ОНӨААТҮГ-уудын данс 4.6 сая төгрөг, нийт 35.4 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

Арилжааны банкуудад байршиж буй харилцах дансны үлдэгдлийг хураангуйлан харуулбал:

АЙМАГ	ҮЛДЭГДЭЛ										НИЙТ ҮЛДЭГДЭЛ (сая төг)	НИЙТ ДАНСНЫ ТОО
	Батал мөнгөний тас	Хүснэгт мөнгөн сан	Зөвшөөрөггүй	ОН-ийн өмчлөгч	ОН-ийн халамж	ОН-ийн өмчит үйлдвэрийн газар	Санхүүжилтийн данс	Төсөл сан	Хявдсан	Цэвэр		
Говьсүмбэр	2,3	-	-	0,2	30,8	4,6	-	-	-	-	37,9	16
НИЙТ ДҮН	2,3			0,2	30,8	4,6					37,9	16

6.3 Орон нутгийн ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар мөнгөн хөрөнгийн зарцуулалт, бүртгэл тайлагналтай холбоотой асуудлын талаар.

Аймгийн ТЕЗ-ын 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар мөнгөн хөрөнгийн бүртгэл, тайлагнал, зарцуулалттай холбоотой нийт 433.3 сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрлээ. Үүнд:

- ТЕЗ-ийн нэгтгэсэн тайланд 44 байгууллага болон төсөл, сан хамрагдсанаас 25 хувь буюу 11 байгууллага өөрчлөлттэй дүгнэлт авсан байна. Үүнд: 9 байгууллага "хязгаарлалттай", 2 байгууллага "сөрөг" дүгнэлт авсан байна. /Хавсралт № /

Шийдвэрлэсэн: Өөрчлөлттэй дүгнэлт авсан байгууллагуудын удирдлагуудад хариуцлага тооцуулах санал хүргүүлэх

- Аймгийн Ахмадын чөлөөт холбоо нь орон нутгийн төсвөөс санхүүждэг боловч санхүүжилтийг аймгийн ЗДТГ-ын дансаар дамжуулан арилжааны банкин дахь

дансанд шилжүүлсэн ба 2015 онд 17.5 сая төгрөгийн санхүүжилтийг уг арилжааны банкиар дамжуулан олгож, төсвийн хөрөнгийг төрийн сангийн хяналтгүй зарцуулах нөхцлийг бий болгосон байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.3-д "Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрлөөр банкинд тусдаа данс нээснээс бусад тохиолдолд төсөвт хамаарах бүх гүйлгээг "Төрийн сангийн нэгдсэн дансаар гүйцэтгэнэ" гэснийг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн: Ахмадын чөлөөт холбооны харилцах дансыг Төрийн санд байршуулж, тус дансаар гүйцэтгэх ажил гүйлгээг төрийн сангийн хяналттай зарцуулж байх албан шаардлага хүргүүлэв.

- 2014 оны төсвийн зарцуулаагүй үлдэгдэл буюу төсвийн зарлагын хэмнэлт, нийт 174,5 сая төгрөгийг аймгийн ИТХ-ын тогтоол, шийдвэр гараагүй байхад аймгийн Засаг даргын 2015 оны 01 дүгээр сарын 23-ны А/16 тоот захирамжаар зарцуулж, зарцуулалт хийж дууссаныхаа дараа ИТХ-аар батлуулсан, мөн уг хэмнэлт, зарцуулагдаагүй үлдэгдлийг төсвийн багцад тусгаж батлуулахдаа нэмэлт урамшууллаар батлуулалгүй өмнө нь батлагдсан зардлуудын зүйл ангиар нэмж тодотгох замаар батлуулсан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 46 дугаар зүйлийн 46.2-т "хуулийн 46.1-д заасан урамшуулал олгоход шаардагдах хөрөнгийг тухайн жилийн хүлээгдэж байгаа гүйцэтгэлд үндэслэн тухайн шатны төсвийн асуудал эрхэлсэн төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн дараа жилийн төсвийн багцад тусган баталж, түүний шийдвэрээр олгоно", 46.6-д "төсвийн урамшууллыг жилийн төсвийн гүйцэтгэлийг Улсын Их Хурал эсхүл иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд өргөн мэдүүлснээс хойш нэг сарын дотор тогтоож олгоно" гэснийг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн: Төсвийн хэмнэлт буюу зарцуулагдаагүй үлдэгдлийг аймгийн ИТХ-ын баталсан тогтоол шийдвэрийг нь үндэслэн, нэмэлт төсвөөр тусган батлуулж, зарцуулж, тайлагнаж байх зөвлөмж өгөх.

- 2015 онд хүү торгуулийн 122,8 сая төгрөгийн төлөвлөгдөөгүй орлогыг тодотгож батлуулалгүй орлого орсон тухай бүр шууд зарцуулсан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.2.2-т "батлагдсан төсвийн хүрээнд зарлага гаргах", 44 дүгээр зүйлийн 44.6-д "үлдэгдэл ашгийг төсвийн жилийн эцэст тухайн шатны төсвийн ерөнхий дансанд татан төвлөрүүлнэ" гэснийг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн: Төлөвлөгдөөгүй буюу төлөвлөгөөнөөс давсан орлого, төсвийн хэмнэлтийг аймгийн ИТХ-аар батлуулан зарцуулж байх зөвлөмж өгөх.

- Аймгийн Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс төсөвт байгууллагуудад олгосон өмнөх оны төсвийн хэмнэлтийн урамшууллын зарцуулалтанд тавих хяналтыг

хангалтгүй хэрэгжүүлснээс уг урамшууллыг зориулалт бусаар зарцуулах боломжийг олгосон байна. Үүнд:

- Аудитаар баталгаажаагүй төсвийн гүйцэтгэл хянаж, Засаг даргын захирамж гаргуулсан,
- Төсвийн хэмнэлтэд тооцохгүй орон тоо дутуу ажилласнаас хэмнэсэн бодит бус хэмнэлтийг төсвийн зарлагын хэмнэлтэд тооцсон,
- Баланс тайланд тусгаж, баталгаажуулаагүй өр төлбөрийг барагдуулах,
- Урсгал засварт зарцуулах,
- Түрээсийн төлбөр төлөх зэрэг зориулалтын бус зардлуудыг санхүүжүүлэх саналыг оруулж батлуулсан байна. Тухайбал: аймгийн ЗДТГ-т тайлант онд нийт 60.7 сая төгрөгийн төсвийн зарлагын хэмнэлтийн урамшуулал олгохоор шийдвэрлэснийг хянаж үзэхэд нийт хэмнэлтийн 76.8 хувь буюу 46,6 сая төгрөг нь тус байгууллагын батлагдсан орон тоо дутуу ажилласнаас бий болсон төсвийн үлдэгдэл байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2-т "Төсвийн захирагчийн дараах зарцуулагдаагүй үлдэгдлийг төсвийн хэмнэлтэд тооцохгүй бөгөөд тухайн үлдэгдлийг тухайн шатны төсвийн ерөнхий дансанд төвлөрүүлнэ", 45.2.4-д "төсвийн байгууллага нь батлагдсан тооноос дутуу орон тоогоор ажилласнаас бий болсон төсвийн үлдэгдэл", Сангийн сайдын 2012 оны 238 дугаар тушаалаар баталсан "Төсвийн урамшуулал олгох хувь, хэмжээ, шалгуур үзүүлэлт, түүнийг зарцуулах, тайлагнах, нягтлан бодох бүртгэлд тусгах, хяналт тавих журам"-ын 3 дугаар зүйлийн 3.4.4-т "төсвийн байгууллага нь батлагдсан орон тооноос дутуу орон тоогоор ажилласнаас бий болсон үлдэгдлийг хэмнэлтэд тооцохгүй" гэснийг тус тус зөрчсөн байна.

Мөн аймгийн ЗДТГ-ын 2014 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд өр, төлбөр 544.3 мянган төгрөгөөр тусгагдсан байхад өр барагдуулахад 4,0 сая төгрөг, урсгал засварт 28,4 сая төгрөгийг тус тус хянаж батлуулсан байна.

Энэ нь Сангийн сайдын 2012 оны 238 дугаар тушаалаар баталсан "Төсвийн урамшуулал олгох хувь, хэмжээ, шалгуур үзүүлэлт, түүнийг зарцуулах, тайлагнах, нягтлан бодох бүртгэлд тусгах, хяналт тавих журам"-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.2.4-т "өр төлбөрийн жагсаалт, тооцоо нийлсэн акт"-ыг үндэслэнэ, 4.10-т "төсвийн урамшууллыг байгууллага хамт олныг урамшуулах, ажиллагчдын нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх, төсвийн санхүүжилтийг бууруулах, үйл ажиллагааг дэмжих зориулалт бүхий хөрөнгө оруулалт хийх" зэрэгт зарцуулна гэснийг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн: Төсвийн хэмнэлтийн урамшууллыг зориулалтын дагуу хянаж, батлуулан зориулалт бус зарцуулалтыг хийлгэхгүй байх, үнэн зөв шийдвэр гаргаж байх зөвлөмж өгөх.

Долоо. Авлагын бүртгэл, тайлагнал

7.1 Авлагын бүтэц, бүрэлдэхүүний талаар

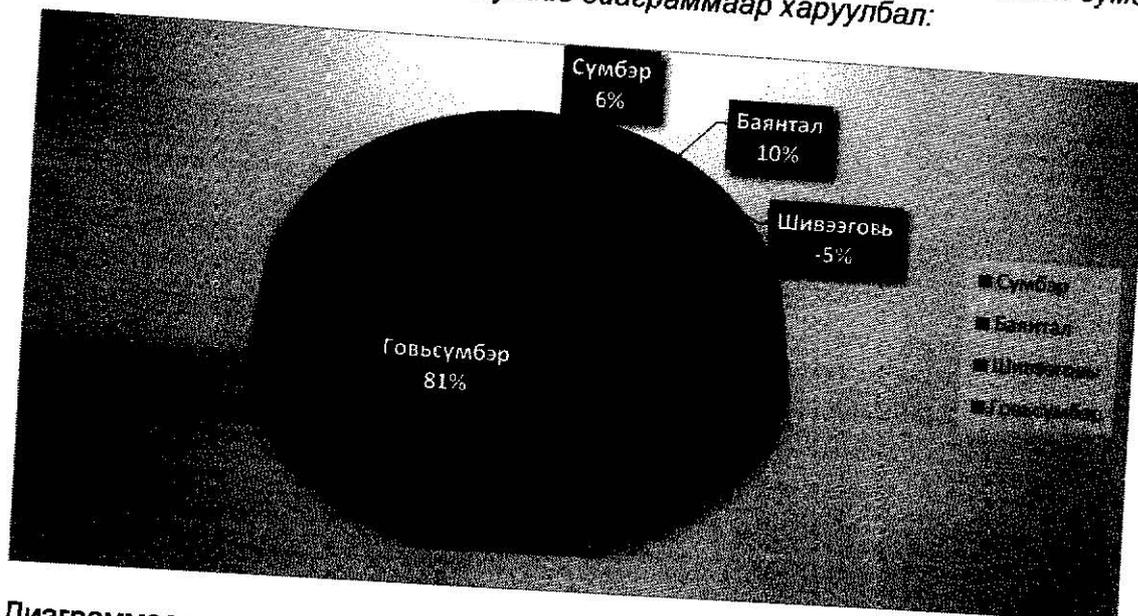
Аймгийн ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд авлагын эхний үлдэгдэл 1,446.9 сая төгрөг байсан бол тайлант онд 278.1 сая төгрөг буюу 19.2 хувиар нэмэгдэж, оны эцэст 1,725.1 сая төгрөгийн авлагатай тайлагнагдсан байна.

Нийт авлагын үлдэгдлийн судалгааг хүснэгтээр харуулбал:

Дансны нэр, төрөл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	(сая төгрөгөөр)	
			Зөрүү	Хувиар
Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	5.4	7.3	1.9	35.1
Байгууллагаас авах авлага	1,123.5	1,377.6	254.1	22.6
Хувь хүмүүсээс авах авлага	318.0	340.1	22.1	6.9
НИЙТ ДҮН	1,446.9	1,725.0	278.1	19.2

Хүснэгтээс харахад нийт авлагын 79.9 хувийг байгууллагаас авах авлага, 19.7 хувийг хувь хүмүүсээс авах авлага, 0.02 хувийг ажиллагчидтай холбоотой авлага эзлэж байна. Байгууллагаас авах авлага болон хувь хүмүүсээс авах авлагын эцсийн үлдэгдэл эхний үлдэгдлээсээ 6.9-11.4 хувиар өссөн байна.

Орон нутгийн ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн тайлангаарх нийт авлагат сумдын авлагын эзлэх хувийг диаграммаар харуулбал:

Диаграммаас харахад нийт авлагын 81.0 хувийг аймаг, 6.0 хувийг Сүмбэр сум, 10.0 хувийг Баянтал сум, 5 хувийг Шивээговь сум тус тус эзэлж байна.

7.2 Аймгийн ТЕЗ-ийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар авлагын бүртгэл, тайлагналтай холбоотой гарсан зөрчлийн талаар:

ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар авлагатай холбоотой 350.7 сая төгрөгийн зөрчил дутагдал илэрсэнээс аудитын явцад 28.2 сая төгрөгийн зөрчил дутагдлыг аудитын явцад залруулж, 2.2 сая төгрөгийн төлбөрийн акт бичиж, 320.3 сая төгрөгийн зөрчил, дутагдлыг арилгах зөвлөмж өгөв. Үүнд:

- Тайлант хугацаанд авлага нийт 278.1 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар 6.4.8-г "Төсвийг зохистой удирдаж, авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх" гэснийг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн: Авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй ажиллаж, авлагыг барагдуулах талаар албан шаардлага өгөв.

- Аймгийн Халамжийн сангийн 2015 оны санхүүгийн тайлангийн авлагын эхний үлдэгдэл 1,0 сая төгрөгөөр зөрүүтэй тайлагнагдсан байна. Энэ нь АОУС 210 "үнэн зөв байх", "толилуулга ба тодруулга" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн : Аудитын явцад залруулав

- Баянтал сумын Эрүүл мэндийн төв гэрэл, халаалт, цэвэр бохир усны төлбөрийг шилжүүлэхдээ 1.4 сая төгрөгийг холбогдох байгууллагад илүү шилжүүлсэн боловч авлага үүсгэлгүй шууд зардалд хаан бүртгэж, тайлагнасан байна. Энэ нь АОУС 210 "Үнэн зөв байдал" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Илүү шилжүүлсэн нийт 1.4 сая төгрөгийг аудитын явцад залруулга хийж, авлага үүсгэн бүртгэж залруулав.

- Баянтал сумын Эрүүл мэндийн төв байгууллага болон хувь хүнээс авах авлагыг 270.8 мянган төгрөгөөр дутуу, ХХОАТ-ыг 9.2 мянган төгрөгөөр илүү, өглөгийг 0,2 сая төгрөгөөр дутуу тооцон бүртгэж, тайлагнасан байна.
Энэ нь АОУС 210-т "Үнэн зөв байдал" гэсэн батламж мэдэгдэл хангагдаагүй ба НББ-ийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4.3-т "Нягтлан бодох бүртгэлд бүх өр төлбөрийг заавал бүртгэнэ" гэснийг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн: Илүү, дутуу тайлагнасан авлага, өглөгийг аудитын явцад залруулав.

- ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн тайлангийн нэгтгэлд хамрагддаг байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн аудитаар авлагатай холбоотой 69.9 сая төгрөгийн зөрчил дутагдал илэрсэнээс аудитын явцад 25.5 сая төгрөгийн зөрчил, дутагдлыг залруулж, 2.2 сая төгрөгийн төлбөрийн акт бичиж, 42.2 сая төгрөгийн зөрчил, дутагдлыг арилгах зөвлөмж өгсөн байна.

Найм. Бараа материалын бүртгэл, тайлагнал

8.1 Бараа материалын бүтэц, бүрэлдэхүүний талаар

Аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн бараа материалын эхний үлдэгдэл 1,417,1 сая төгрөг байсан бол эцсийн үлдэгдэл 1,544.6 сая төгрөг болж тайлант онд бараа материалын үлдэгдэл 8.9 хувиар буюу 127.5 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Бараа материалын бүтэц	(сая.төгрөгөөр)			
	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Зөрүү	Хувь
Тусгай зориулалтын материал	139.3	127.8	(11.5)	(8.2)
Эм боох материал	16.6	11.5	(5.1)	(30.7)
Дуусаагүй үйлдвэрлэл				
Бэлэн бүтээгдэхүүн				

Бичиг хэргийн материал	32.2	29.7	(2.5)	(7.8)
Аж ахуйн материал	589.0	622.5	33.5	5.7
Сэлбэг хэрэгсэл	52.3	41.1	(11.2)	(21.4)
Түлш шатхуун, тослох материал	26.5	17.0	(9.5)	(35.8)
Барилга засварын материал	2.2	2.5	0.3	13.6
Хүнсний материал	46.5	79.7	33.2	71.4
Бусад хангамжийн материал	381.2	476.3	95.1	24.9
Мал амьтад	103.7	110.2	6.5	6.3
Нөөцийн бараа	27.6	26.4	(1.2)	(4.3)
НИЙТ БАРАА	1,477.1	1,544.6	127.5	2.9

Хүснэгтээс харахад аж ахуйн материал 33.5 сая төгрөгөөр, бусад хангамжийн материал 95.1 сая төгрөгөөр, хүнсний материал 33.2 сая төгрөгөөр тус тус өссөн бол бусад бараа материал 0.2-11.2 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Тайлант онд бараа материал нийт дүнгээрээ 1,773.2 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн ба худалдаж авсан 1,458.2 сая, хандив тусламжаар 175.0 сая, шилжүүлж авсан 100.8 сая, бусад хэлбэрээр 39.1 сая төгрөгийн бараа материал нэмэгдсэн байна.

Тайлант онд 1,564.1 сая төгрөгийн бараа материалыг зарцуулсан буюу худалдсан, 51.7 сая төгрөгийн бараа материалыг шилжүүлсэн /зарим нь бүтцийн өөрчлөлттэй холбоотой/, бусад байдлаар 29.8 сая төгрөгөөр бараа материалыг зарлагадсан байна.

Нийт бараа материалын үлдэгдлийн 213.5 сая төгрөг буюу 13.8 хувийг ОНӨААТҮГ-ын бараа материалын үлдэгдэл эзэлж байна.

8.2 Аймгийн ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар бараа материалын зарцуулалт, бүртгэл тайлагналтай холбоотой гарсан зөрчлийн талаар:

Аймгийн ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар бараа материалын данстай холбоотой нийт 30.6 сая төгрөгийн зөрчил дутагдал илэрснээс аудитын явцад 23.1 сая төгрөгийн алдаа, зөрчлийг залруулж, 2.1 сая төгрөгийн төлбөрийн акт бичиж, 5.4 сая төгрөгийн албан шаардлага хүргүүллээ. Үүнд:

- ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитын явцад Шивээговь сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2015 оны санхүүгийн тайланд түүвэр аудит хийгдсэн бөгөөд аудитын явцад тус төвийн бараа материалын тодруулга тайланд 0.02 сая төгрөгийн хүнсний материал илүү тайлагнасан байна. Энэ нь АОУС 210 "Толилуулга ба тодруулга" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Аудитын явцад залруулав.

- ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитын явцад Баянтал сумын сумын Мал хамгаалах сангийн 2015 оны санхүүгийн тайланд түүвэр аудит хийгдсэн бөгөөд аудитын явцад тус мал хамгаалах сангийн бараа материалын тодруулга тайланд өвсний зарлагыг 1,1 сая төгрөгөөр илүү тайлагнасан байна. Энэ нь АОУС 210 "Үнэн зөв байдал" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй, байна

Шийдвэрлэсэн: Аудитын явцад залруулав

- Аймгийн ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд нэгтгэгдсэн байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн аудитаар бараа материалын данстай холбоотой нийт **29.5 сая** төгрөгийн зөрчил дутагдал илэрснээс аудитын явцад **22.0 сая** төгрөгийн алдаа, зөрчлийг залруулж, **2.1 сая** төгрөгийн төлбөрийн акт бичиж, **5.4 сая** төгрөгийн албан шаардлага хүргүүлсэн байна.

Аудитад хамрагдсан байгууллагуудын бараа материалтай холбоотой зөрчил дутагдал нь Санхүүгийн байдлын тайлан дахь бараа материалын үлдэгдэл бараа материалын тодруулгын болон дэлгэрэнгүй тайлан дахь үлдэгдэлтэй зөрөх, үнэ төлбөргүй ирсэн бараа материалыг данс бүртгэлд тусгахгүй байх, бараа материалын дансанд үндсэн хөрөнгийн чанартай эд зүйлийг бүртгэх, тооллогоор дутагдсан бараа материалыг эзэн холбогдогчоор төлүүлэхгүй шууд зардал болгох зэрэг бүртгэл, тайлагналтай холбоотой байна.

Энэ нь АОУС 210 “иж бүрэн байх”, “ тодруулга ба толилуулга”, “үнэн зөв байх” гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байгаа ба Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.2-д “Санхүүгийн тайлан нь үнэн, зөв баримт материал, бодит тоо, мэдээнд үндэслэх”, 7 дугаар зүйлийн 7.7-д “ Анхан шатны баримтгүй ажил гүйлгээг бүртгэл, тайланд тусгахыг хориглоно”, 12 дугаар зүйлийн 12.4-т “Төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой аж ахуйн нэгж, байгууллага үрэгдүүлж, дутаасан хөрөнгийн тооцоог түүний өртөг болон зах зээлийн үнийн аль өндрөөр төлүүлнэ” гэсэн заалтууд тус тус зөрчигдөж байна.

Ес. Үндсэн хөрөнгийн талаар

9.1 Үндсэн хөрөнгийн бүтэц, бүрэлдэхүүн, тайлагналын талаар

Аймгийн ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд үндсэн хөрөнгө оны эхэнд 40,752.8 сая төгрөг байсан бол тайлант онд 18.8 хувь буюу 7,693.1 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, 2015 оны эцэст 48,445.9 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй тайлагнагдсан байна.

Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдлийн судалгааг хүснэгтээр үзүүлбэл:

Ангилал	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Зөрүү дүн	Нийт хөрөнгийн дүнд эзлэх хувь
Газар			0.0	
Барилга байгууламж	26,859.2	28,866.3	2,007.1	59.6
Тээврийн хэрэгсэл	2,067.4	2,149.7	82.3	4.4
Машин тоног төхөөрөмж	4,453.2	5,022.8	569.6	10.4
Тавилга эд хогшил	1,035.9	1,212.3	176.4	2.5
Түүх соёлын дурсгалт зүйл	59.6	62.3	2.7	0.1
Дуусаагүй барилга	1,251.4	1,170.0	(81.4)	2.4
Номын фонд	108.0	116.2	8.2	0.2
Зам, гүүрийн байгууламж		3,377.0	3,377.0	7.0
Биет бус хөрөнгө	306.7	392.9	86.2	0.8

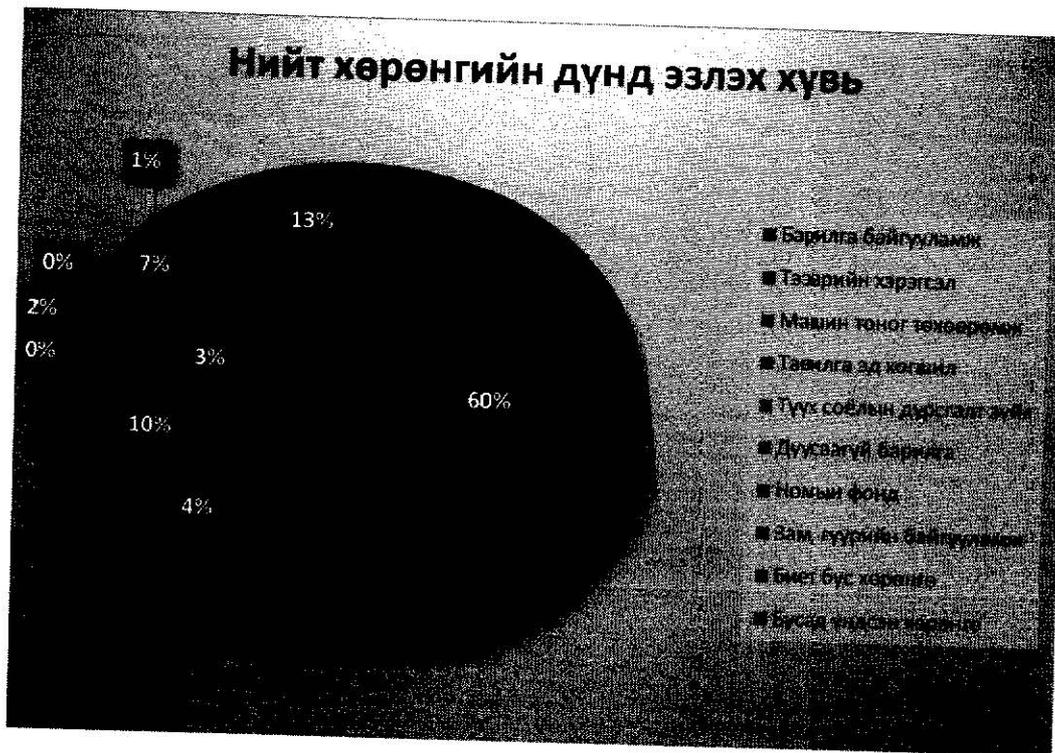
Бусад үндсэн хөрөнгө	4,611.4	6,076.4	1,465.0	12.5
Дүн	40,752.8	48,445.9	7,693.1	18.8

Нийт үндсэн хөрөнгийн 59.6 хувийг барилга байгууламж, 2.5 хувийг тавилга, эд хопшил, 10.4 хувийг машин тоног төхөөрөмж, 2.4 хувийг дуусаагүй барилга, 7.0 хувийг зам гүүрийн барилга байгууламж, 4.4 хувийг тээврийн хэрэгсэл, 5.9 хувийг биет бус болон бусад үндсэн хөрөнгө тус тус эзэлж байна.

Тайлант хугацаанд 9,119.5 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө нэмэгдсэн ба энэ нь худалдан авсан 191.8 сая, хандив тусламжаар 4,736.4 сая, шилжүүлж авсан 3,347.7 сая, бүтцийн өөрчлөлтөөр 19.6 сая, бусад 824.0 сая төгрөгөөр тус тус нэмэгдэж, 1,426.4 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө хасагдсан байна. Үүнд: 510.9 сая төгрөгийн хөрөнгийг акталсан, 66.1 сая төгрөгийн хөрөнгийг гадагш шилжүүлсэн ба 849.4 сая төгрөгийн хөрөнгийг данс хооронд шилжүүлж, тайлант онд 1,875.8 сая төгрөгийн элэгдэл байгуулсан байна.

Тайлант онд үндсэн хөрөнгө нийт дүнгээгээ 18.8 хувь буюу дуусаагүй барилгаас бусад бүх нэр төрөл дээр нэмэгдсэн нь улс, орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалт болон орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр бий болсон хөрөнгө нэмэгдсэнтэй холбоотой байна.

Үндсэн хөрөнгийн бүтцийг диаграммаар харуулбал:

9.2 Аймгийн ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар үндсэн хөрөнгийн бүртгэл тайлагналтай холбоотой гарсан зөрчлүүдийн талаар:

- Аймгийн хэмжээнд элэгдлээрээ өртгөө нөхсөн 43 байгууллагын 7.893.0 сая төгрөгийн хөрөнгө байгаа тул аймгийн өмчийн албанаас үндсэн хөрөнгийг дахин үнэлэх арга хэмжээ авч ажиллаагүйтэй холбоотой байна.

Шийдвэрлэсэн: Элэгдлээрээ анхны өртгөө нөхсөн хөрөнгийг дахин үнэлгээ хийж, ашиглалтын хугацааг уртасгах арга хэмжээг зохион байгуулах тухай зөвлөмж өгөх

ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитын явцад үндсэн хөрөнгийн бүртгэл, тайлагналтай холбоотой тус тайланд нэгтгэгддэг байгууллагуудын аудитаар нийт 1,424.8 сая төгрөгийн зөрчил дутагдал илэрсэнээс аудитын явцад 1,310.6 сая төгрөгийн зөрчил дутагдлыг залруулж, 3,7 сая төгрөгийн төлбөрийн акт бичиж, 7.3 сая төгрөгийн албан шаадлага хүргүүлж, 103.2 сая төгрөгийн зөрчил дутагдал арилгах зөвлөмж өгсөн байна.

Аудитад хамрагдсан байгууллагуудын үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой зөрчил дутагдал нь үнэ төлбөргүй ирсэн үндсэн хөрөнгийг данс бүртгэлд үнэн зөв тусгахгүй байх, санхүүгийн байдлын тайлангийн үндсэн хөрөнгийн болон элэгдлийн үлдэгдэл үндсэн хөрөнгийн дэлгэрэнгүй журналын үлдэгдэлтэй зөрүүтэй байх, үндсэн хөрөнгийн ангилал буруу бүртгэх, аудитын явцад хийсэн тооллогоор хөрөнгө дутагдах, ашиглагдаж байгаа хөрөнгийн ихэнх хувь нь элэгдлээрээ анхны өртгөө нөхсөн байх зэрэг бүртгэл тайлагналтай холбоотой байна.

Энэ нь АОУС 210 "иж бүрэн байх", " тодруулга ба толилуулга", "үнэн зөв байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгаа ба Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1-д "Аж ахуйн нэгж байгууллага нь хөрөнгө, өр төлбөрөө НББОУС-ын дагуу үнэлж, дансанд тусгана", Элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхсөн үндсэн хөрөнгийг НББ-ийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1-т "Аж ахуйн нэгж байгууллага нь хөрөнгө, өр төлбөрөө нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэлж дансанд тусгана" гэсний дагуу цаашид ашиглагдах хугацааг тогтоож үнэлж бүртгэх" гэсэн заалтуудыг зөрчиж байна.

Арав. Өр төлбөрийн бүртгэл, тайлагнал

10.1 Өр, төлбөрийн бүтцийн талаар:

Аймгийн ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд нийт өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 289.9 сая төгрөг байснаас тайланд онд 539.5 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, оны эцэст 829.4 сая төгрөг болсон байна.

Өр, төлбөрийн үлдэгдлийн судалгааг хүснэгтээр харуулбал:

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөг/ Зөрүү хувь	
			Зөрүү	хувь
Богино хугацаат зээлийн өглөг				
Ажилчидтай холбоотой өглөг	26,0	19,5	(6,3)	24,2
Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	0,5	44,3	42,6	(85,2)
Байгууллагад өгөх өглөг	258,9	756,7	484,8	187,2
Хүмүүст өгөх өглөг	1,5	23,0	21,4	14 дахин
Нийт өр төлбөрийн дүн	289,9	843,5	556,6	

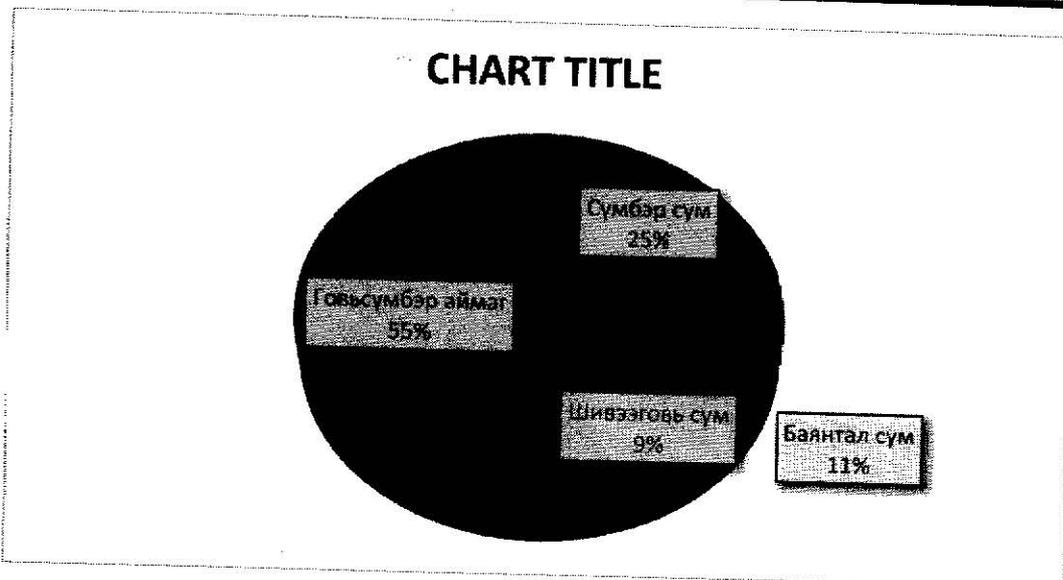

Дээрх диаграммаас үзэхэд 2015 оны нийт эр төлбөрийн 90.0 хувийг байгууллагад өгөх өглөг, 3.0 хувийг хүмүүст өгөх өглөг, 5.0 хувийг бараа үйлчилгээний зардлын өглөг, ажилчидтай холбоотой өглөг, 2.0 хувийг ажилчидтай холбоотой өглөг тус тус эзэлж байна.

Өглөгийн үлдэгдлийг сум тус бүрээр задалж харуулбал:

д/д	Сумын нэр	Нийт эр төлбөр		Зөрүү	Нийт дунд эзлэх дувь
		Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл		
1	Сүмбэр сум	53.7	210.6	156.9	24.9
2	Баянтал сум	17.7	93.8	76.1	11.1
3	Шивээговь сум	0.1	72.2	72.1	8.6
4	Говьсүмбэр аймаг	215.4	466.9	251.5	55.3
	Дүн	286.9	843.5	556.6	1.9 дахин

Хүснэгтээс үзэхэд тайлант оны эцэст нийт эр төлбөр 1.9 дахин өссөн бөгөөд нийт эр төлбөрийн 24.9 хувийг Сүмбэр сум, 11.1 хувийг Баянтал сум, 8.6 хувийг Шивээговь сум, 55.3 хувийг аймгийн төвийн ОНӨААТҮГ-ууд болон орон нутгийн төсөвт байгууллагууд эзэлж байна.

Диаграммаас харахад нийт өр төлбөрийн 25.0 хувийг Сүмбэр сум, 11,0 хувийг Баянтал сум, 55.0 хувийг аймаг, 9.0 хувийг Шивээговь сум эзэлж байна.

Мөн нийт өр төлбөрийн 89.7 хувийг байгууллагад өгөх өр төлбөр эзлэж байгаа бөгөөд уг өр төлбөр нь өмнөх оныхоос 187.2 хувь букуу 484.8 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Эдгэр нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-д “төсвийг зохистой удирдаж, авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх” гэснийг зөрчсөн байна.

Нийт өр төлбөрийн эцсийн үлдэгдлийг байгууллагын төрлөөр авч үзвэл дараах байдалтай байна. Үүнд:

№	Байгууллагуудын төрөл	(сая төгрөгөөр)	
		Эцсийн үлдэгдэл	Нийт дүнд эзлэх хувь
1	Төсөвт байгууллагууд	321.1	38.1
2	Төсөл сан	100.8	12.0
3	Төрийн сан	12.2	1.4
4	Тусгай шилжүүлэгийн байгууллагууд	262.4	31.1
4	ОНӨААТҮГ	147.0	17.4
	Дүн	843.5	100

Нийт өр төлбөрийн дийлэнх хувийг төсөвт байгууллагууд эзэлж байна. Үүнд дараах байдал нөлөөлсөн гэж үзэхээр байна.

- Тусгай шилжүүлгийн байгууллагуудын санхүүжилт 129.2 сая төгрөгөөр дутуу санхүүжигдсэнтэй холбоотой сургууль, цэцэрлэгийн өглөг нэмэгдсэн,
- Улсын хэмжээнд орлогын төлөвлөгөө тасарсантай холбоотой ОНХС-ийн санхүүжилт 587.6 сая дутуу ирснээс комисс хүлээн авсан ажлын болон барьцаа хөрөнгийн өглөг нэмэгдсэн байна.
- Байгууллагууд өртэй боловч нийт 664.1 сая төгрөгийг буцаан төвлөрүүлсэн нь байгууллагын нягтлан бодогч нар болон төрийн сангийн ажилтнуудын хариуцлагагүй үйл ажиллагаатай холбоотой байна. Тухайлбал: төрийн сангийн мэргэжилтэн Г.Баярт гүйлгээ хаах эцсийн өдөр хүндэтгэн үзэх шалтгаангүй ажилдаа ирээгүйгээс өр төлбөр нэмэгдэхэд нөлөөлсөн байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.4-т “Аймаг, Нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга энэ хуулийн 61.1-д заасан чиг үүргийг төлөөлөн хэрэгжүүлэхэд

дараах шаардлага тавигдана”, энэ хуулийн 39.4.2-т “Өр, авлага үүсгэхгүй байх” гэснийг зөрчихөд хүргэж байна.

10.2 Өр, төлбөрийн бүртгэл тайлагналтай холбоотой гарсан зөрчлийн талаар:

Аймгийн ТЕЗ-ын 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд аудитаар өр төлбөрийн бүртгэл, тайлагналтай холбоотой нийт 316.2 сая төгрөгийн зөрчил дутагдал илэрснээс аудитын явцад 267.2 сая төгрөгийн алдаа, зөрчлийг залруулж, 1.9 сая төгрөгийн албан шаардлага хүргүүлж, 47.1 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил арилгуулах зөвлөмж өгөв. Үүнд:

Өр, төлбөртэй холбоотой гарч байгаа зөрчил дутагдал нь ажиллагсдын цалингаас суутгах ХХОАТ, НДШ-ийн суутгалыг суутгасан боловч холбогдох байгууллагуудад шилжүүлэлгүй өөр зардалд зарцуулсан, тооцоо нийлсэн актаар баталгаажгүй өр, төлбөрийг бүртгэж, тайлагнасан, тогтмол зардлыг тооцооны дансаар дамжуулж бүртгэдэггүйгээс өр төлбөрөө дутуу тайлагнасан, хөрөнгийг өр төлбөрөөр бүртгэсэн зэрэг бүртгэл, тайлагнал болон ажил хариуцсан ажилтны ажлын хариуцлагатай холбоотой байна.

Энэ нь Энэ нь АОУС 210 “ үнэн зөв байх”, “толилуулга ба тодруулга” гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байгаа бөгөөд Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1-т “Аж ахуйн нэгж, байгууллага нь хөрөнгө, өр төлбөрөө нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэлж дансанд тусгана”, 19 дүгээр зүйлийн 19.1.4-т “...бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тогтоосон хугацаанд тооцоо нийлж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах”, 19.1.5-д “эд хөрөнгө, өр төлбөрийн хүчин төгөлдөр бус баримтаар ажил гүйлгээг бүртгэхгүй байх” Төсвийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.4.2-т “Өр, авлага үүсгэхгүй байх” гэснийг тус тус зөрчсөн байна.

Арван нэг. Орлогын бүртгэл, тайлагнал

11.2 Аймгийн ТЕЗ-ын 2015 оны санхүүгийн үр дүнгийн нэгтгэсэн тайлангийн талаар:

Орон нутгийн ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн үр дүнгийн нэгтгэсэн тайланд үйл ажиллагааны орлогын нийт дүн 24,627.3 сая төгрөг байна. Тус орлогыг өмнөх онтой харьцуулахад 9,564.1 сая төгрөгөөр буурсан байна.

2014-2015 оны үйл ажиллагааны орлогын судалгааг хүснэгтээр харуулбал:

Тзүүлэлт	Өмнөх он	Тайланг он	Зөрүү	
			дүн	хувь
Татварын орлого	4,179.6	3,936.0	(243.6)	(5.8)
Татварын бус орлого	11.3	12.2	0.9	7.9
Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	5,212.9	8,201.5	2,988.6	57.3
Тусламж санхүүжилтийн орлого	18,643.7	8,434.9	(10,208.8)	(51.9)
Санхүүгийн дэмжлэг	5,748.3	3,069.6	(2,678.7)	(14.4)
Үйл ажиллагааны орлогын дүн	34,191.4	24,627.3	(9,564.1)	(27.9)

Дээрх хүснэгтээс орлогын бүрдүүлэлтийг өмнөх онтой харьцуулж үзэхэд татварын бус орлого 7.9 хувиар, төсөвт байгууллагын өөрийн орлого 57.3 хувиар тус тус нэмэгдэж, татварын орлого 5.8 хувиар, тусламж санхүүжилтийн орлого 51.9

хувиар, санхүүгийн дэмжлэг 14.4 хувиар тус тус буурсан байна. Мөн нийт орлогын 34.3 хувийг тусламж санхүүжилтийн орлого, 20.2 хувийг төсөвт байгууллагын өөрийн орлого, 16.0 хувийг татварын орлого, 12.5 хувийг санхүүгийн дэмжлэг тус тус эзлэж байна.

Аймгийн ТЕЗ-ын 2015 оны санхүүгийн үр дүнгийн нэгтгэсэн тайланд үйл ажиллагааны орлогоос нийт 8,807.8 сая төгрөгийн устгах бичилт хийснээс аймаг, сумдын хооронд 5,619.7 сая төгрөг, ОНХС-ийн санхүүжилт 2,721.1 сая төгрөг, төвлөрүүлэх шилжүүлэг 467.0 сая төгрөгийн устгалтын бичилт хийсэн байна.

Тайлант хугацаанд орон нутгийн ТЕЗ-ийн тайлант үеийн үр дүн 4,910.6 сая төгрөгөөр тайлагнагдсан бөгөөд үр дүнгийн тайлангаарх орлогын бүрдүүлэлтийг сумдаар харьцуулсан харуулбал дараах байдалтай байна.

Аймаг, сумын нэр	/сая төгрөг/							
	Татварын орлого	Татварын бус орлого	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	Бусад орлого	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан	Тусламж, санхүүжилтийн орлого	Нийт дүн	Нийт орлогын дүнд эзлэх хувь
Сүмбэр сум	281.8	43.7	0	30.6	1,694.1	4,242.0	6,292.2	25.5
Баянтал сум	9.1	2.4	0.9	5.7	442.1	1,049.4	1,509.6	6.1
Шивээговь сум	40.4	4.5	10.8	1.2	526.4	1,668.0	2,251.3	9.2
Говьсүмбэр	3,604.7	874.7	597.9	22.3	4,929.4	4,545.2	14,574.2	59.2
Нийт дүн	3,936.0	925.3	609.6	59.8	7,592.0	11,504.6	24,627.3	100
Нэр төрлөөр нийт орлогод эзлэх хувь	16.0	3.8	2.5	0.2	30.8	46.7	100	

Орон нутгийн нийт орлогын 59.2 хувийг аймгийн төв, 25.5 хувийг Сүмбэр сум, 6.1 хувийг Баянтал сум, 9.2 хувийг Шивээговь сум тус тус бүрдүүлсэн байна.

Орлогыг нэр төрлөөр нь авч үзэхэд нийт орлогын 77.5 хувийг үнэ төлбөргүй хүлээн авсан хөрөнгийн орлого болон тусламж санхүүжилтийн орлогоос, 22.5 хувийг орон нутгийн татварын болон үйл ажиллагааны орлогоос бүрдсэн байна.

11.3 Мөнгөн гүйлгээний тайлангийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн орлогын талаар:

2015 онд аймгийн ТЕЗ-ийн хэмжээнд нийт 16,865.4 сая төгрөгийн орлого, санхүүжилт бүрдүүлж, зарцуулахаар төлөвлөж, батлуулснаас 15,667.4 сая төгрөгийн орлого, санхүүжилт бүрдүүлж, 14,925.9 сая төгрөг зарцуулсан байна.

11.3.1 Орон нутгийн орлогын талаар:

2015 онд орон нутгийн татварын болон татварын бус орлогыг 4,504.8 сая төгрөгөөр бүрдүүлэхээр төлөвлөснөөс 4,289.7 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлж, орлогын төлөвлөгөөг 215.1 сая төгрөг буюу 4.8 хувиар тасалсан байна.

Орон нутгийн орлогын гүйцэтгэлийг Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн тайлангаар 4,289.7 сая төгрөг, аймгийн Татварын хэлтсийн мэдээгээр 4,511.3 сая төгрөг гэж 221.6 сая төгрөгийн зөрүүтэй тайлагнасан байна.

Энэ нь Татварын хэлтэс орлогын тайландаа 2015 оны 12 дугаар сарын 31-нээр арилжааны банкнаас шилжүүлсэн, аймгийн Төрийн сангийн дансанд ондоо багтааж орж амжаагүй 221.6 сая төгрөгийн замд яваа орлогыг орлогоор хүлээн зөвшөөрч, бүртгэж, тайлагнасантай холбоотой байна.

Тайлант оны орон нутгийн орлогоос 220.2 сая төгрөгийн ХХОАТ-ын буцаан олголт хийгдсэн байна.

Орон нутгийн орлогын төлөвлөгөө, гүйцэтгэлийн нэр төрлөөр:

ОРОН НУТГИЙН НИЙТ ОРЛОГО	Төлөв	Гүйц	Зөрүү
А. ТАТВАРЫН ОРЛОГО	4,219,793,400	4,289,730,434.57	215,007,100.43
1.1. Цалин хөлс түүнтэй адилтгах орлогын татвар	2,843,485,900	2,829,176,049.95	14,309,850.05
1.2. ХХОАТ-буцаан олголт	(220,165,500)	(220,165,500.00)	-
1.3. Орлогыг тодорхойлох боломжгүй иргэний татвар	15,650,000	16,903,287.00	(1,253,287.00)
1.4. Бусад татвар	97,775,000	102,549,300.15	(4,774,300.15)
1.5. Үйл ажиллагааны орлого	3,500,000	13,793,657.26	(10,293,657.26)
1.6. Хөрөнгө худалдсаны орлогын албан татвар	49,000,000	43,952,308.00	5,047,692.00
1.7. Үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар	240,000,000	222,172,475.35	17,827,524.65
1.8. Бууны татвар	550,000	846,000.00	(296,000.00)
1.9. Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн татвар	90,000,000	95,990,066.00	(5,990,066.00)
1.10. Улсын тэмдэгтийн хураамж	48,000,000	54,473,831.64	(6,473,831.64)
1.11. Газрын төлбөр	100,000,000	96,084,861.40	3,915,138.60
1.12. Усны төлбөр	841,000,000	528,380,806.00	312,619,194.00
1.13. Агнуурын нөөц ашигласны төлбөр	-	10,999,513.00	(10,999,513.00)
1.14. Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр	11,000,000	43,586,000.00	(32,586,000.00)
1.15. Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	85,000,000	81,441,325.00	3,558,675.00
1.16. Дуудлага худалдаа сонгон шалгаруулалт	15,000,000	16,060,113.00	(1,060,113.00)
1.17. бусад татвар, хураамж	-	32,225.00	(32,225.00)
Б. ТАТВАРЫН БҮГД ОРЛОГО	265,000,000	353,874,914	(88,874,913.62)
2.1. хүү, торгуулийн орлого	210,000,000	284,098,344.19	(74,098,344.19)
2.2. түрээсийн орлого	75,000,000	61,641,210.00	13,358,790.00
2.3. бусад нэр заагдаагүй орлого	-	7,935,359.43	(7,935,359.43)

Дээрх хүснэгтээс үзэхэд хөрөнгө борлуулсны орлого 17.8 сая төгрөг, газрын төлбөр 3.9 сая төгрөг, ус ашигласны төлбөр 312.6 сая төгрөг, үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар 5.0 сая төгрөг, хог хаягдал цэвэрлэгээ үйлчилгээний төлбөр 3.5 сая төгрөг, түрээсийн орлого 13.3 сая төгрөгөөр тус тус тасарч, бусад нэр төрлийн татвар, төлбөр орлого 32.2-82.0 сая хүртэл төгрөгөөр давж биелэгдсэн байна.

Төлөвлөгөө тасарсан орлогыг нэр төрлөөр нь авч үзвэл:

- Хөрөнгө борлуулсны орлогын төлөвлөгөө 17.8 сая, газрын төлбөр 3.9 сая төгрөгөөр тус тус тасарсан нь иргэдийн худалдан авалт, төсвийн төлөвлөлтийг бодит тооцоо, судалгаанд үндэслэн төлөвлөж, батлуулаагүйтэй холбоотой байна.
- Ус ашигласны төлбөр 312.6 сая төгрөгөөр тасарсан нь “Шивээ-Овоо” ХК гэрээний дагуу төлөх усны нөөц ашигласны төлбөр 315.9 сая төгрөгийг дутуу төлснөөс шалтгаалсан байна.
- Үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар 5.0 сая төгрөгөөр тасарсан нь арилжааны банкнаас шилжсэн 13.3 сая төгрөгийн үл хөдлөх хөрөнгийн албан татварын орлого төрийн сангийн дансанд он дамжиж орсонтой холбоотой байна
- Түрээсийн орлого 13.3 сая төгрөгөөр тасарсан нь тайлант онд орон нутгийн өмчийн албатай 65.9 сая төгрөгийн түрээсийн гэрээ байгуулагдсан байна. Үүнээс үзэхэд 9.1 сая төгрөгийн түрээсийн орлого орох боломжгүй, тайлант хугацаанд түрээсийн гэрээ цуцлагдаж 2.2 сая төгрөг төлөгдөхгүй болсон, мөн 2.0 сая төгрөгийн түрээсийн орлогыг хугацаанд нь барагдуулаагүйтэй холбоотой байна.
- Хог хаягдал цэвэрлэгээ үйлчилгээний төлбөр 3.5 сая төгрөгөөр тасарсан нь Шивээговь сумын хог хаягдлын орлогын төлөвлөгөө тасарсанаас шалтгаалсан байна.

Орон нутгийн орлогыг сумдаар авч үзвэл дараах байдалтай байна.

Аймаг, сумын нэр	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	
			дүн	хувь
Сүмбэр сум	225.7	281.8	56.1	24.8
Баянтал сум	7.2	9.1	1.9	26.4
Шивээговь сум	42.3	40.4	(1.9)	(4.5)
Говьсүмбэр	4,229.6	3958.4	(271.2)	(6.0)
Нийт дүн	4,504.8	4,289.7	(215.1)	

Дээрх хүснэгтээс үзэхэд орон нутгийн орлогын төлөвлөгөөг Шивээговь сум 1.9 сая төгрөг буюу 4.5 хувиар, аймаг 271.1 сая төгрөг буюу 6.0 хувиар тус тус тасалсан байна.

11.2.2 Бусад эх үүсвэрийн талаар:

Орон нутгийн орлогоос гадна төсөвт зардлыг дараах эх үүсвэрээс санхүүжүүлэхээр төлөвлөсөн байна. Үүнд:

Аймаг, сумын нэр	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	(Сая төгрөгөөр)	
			дүн	хувь
Санхүүгийн дэмжлэг	364.5	348.5	(16.0)	
Орон нутгийн хөгжлийн сангийн санхүүжилт	3,308.8	2,721.2	(587.6)	

Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн санхүүжилт	7,236.9	7,107.1	(129.3)	
Тэнцлийн ашиг	1,312.9	1,084.1	(228.7)	
Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	137.5	116.2	(21.3)	
Нийт дүн	12,360.6	11,377.5	(982.9)	7.9

Дээрх хүснэгтээс үзэхэд эх үүсвэрүүд бүх нэр төрлөөрөө дутуу санхүүжигдсэн нь Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн орлого 83.3 хувийн биелэлттэй, Төсвийн тухай хуулийн 59 дүгээр зүйлийн 59.1.4-т заасан эх үүсвэр 40.0 хувь, газрын тосны болон НӨАТ-ийн орлого 43.0 хувиар тус тус тасарч, улсын төсөв хүндэрсэнтэй холбоотой байна.

Аймгийн ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар орлогын бүрдүүлэлт, зарцуулалт, түүний бүртгэл тайлагналтай холбоотой нийт 36.7 сая төгрөгийн зөрчил дутагдал илэрснээс аудитын явцад 21.3 сая төгрөгийн алдаа, зөрчлийг залруулж, 2.4 сая төгрөгийн төлбөрийн акт бичиж, 13.0 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил арилгуулах зөвлөмж өгөв. Үүнд:

- Тайлан нэгтгэх явцад нягтлан бодогчийн санамсаргүй алдаанаас санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн орлогод 12.2 сая төгрөг илүү бүртгэгдсэн байна. Энэ нь АОУС 210 "хэмжилт", "үнэн зөв байдал" батламж мэдэгдлүүдийг хангаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Аудитын явцад залруулав.

- "Тохижилт сүмбэр" ОНӨААТҮГ нь үйл ажиллагааны орлогоо мөнгөн сууриар бүртгэснээс айл өрх, албан байгууллагаас авахаар байцаагчийн бичсэн 1,7 сая төгрөгийн авлагыг бүртгэж, тайлагнаагүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4-т "Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ", 14.4.1-т "аж ахуйн бүх ажил, гүйлгээ", 14.4.5-т "бүх орлого"-ыг заавал бүртгэнэ гэснийг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн: 1.7 сая төгрөгийн орлогыг аудитын явцад авлагын дансанд бүртгүүлж, аудитлав.

- Түрээс болон үйл ажиллагааны орлогыг байгууллагын харилцах дансанд төвлөрүүлээгүй шууд зарцуулсан байна. Тухайлбал: Шивээговь сумын Эрүүл мэндийн төв үйл ажиллагааны орлого 0.7 сая төгрөгийг орлогоор бүртгэж, тайлагнаагүй шууд зарцуулсан байна.

Энэ нь АОУС 210 "хэмжилт", "үнэн зөв байдал" гэсэн батламж мэдэглүүдийг хангаагүй ба НББ-ийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-т "Аж ахуйн нэгж, байгууллага нягтлан бодох бүртгэлээ аккрузал сууриар хөтөлнө", энэ хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4.2-т "бүх хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт, авлага", 14.4.5-т "бүх орлого"-ыг нягтлан бодох бүртгэлд заавал бүртгэнэ гэснийг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн: Дээрх 0.7 сая төгрөгийн төсөвт орон нутгийн төсвийн төвлөрүүлэхээр төлбөрийн акт бичив.

- Арилжааны банк дахь харилцах дансанд орсон орон нутгийн 0.2 сая төгрөгийн орлогыг дутуу бүртгэсэн, Шивээговь сумын Эрүүл мэндийн төвд НДХ-ээс шилжүүлсэн тэтгэмжийн 0.2 сая төгрөгийг тооцоо үүсгэж бүртгээгүй, үндсэн үйл ажиллагааны орлогоор бүртгэсэн байна.

Энэ нь АОУС 210 “хэмжилт”, “үнэн зөв байдал” гэсэн батламж мэдэглүүдийг хангаагүй ба НББ-ийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-т “Аж ахуйн нэгж, байгууллага нягтлан бодох бүртгэлээ аккруэл сууриар хөтөлнө”, энэ хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4.2-т “бүх хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт, авлага”, 14.4.5-т “бүх орлого”-ыг нягтлан бодох бүртгэлд заавал бүртгэнэ гэснийг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн: Аудитын явцад залруулав.

- Баянтал сумын Соёлын төвийн 2015 оны санхүүгийн тайланд түүвэр аудит хийхэд үйл ажиллагааны орлогыг нэр төрлөөр нь ангилж үнэн зөв бүртгээгүйгээс зарим нэр төрлийн орлогын төлөвлөгөө тасарсан, үнэт цаасны зарцуулалтад санхүүгийн албанаас хяналт тавиагүй өөрсдөө хэвлэж хэрэглэдэгээс орлогыг бүрэн төвлөрүүлсэн эсэхийг тодорхойлох боломжгүй байна. Энэ нь АОУС 210 “үнэн зөв байх”, “толилуулга ба тодруулга” гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Үнэт цаасыг сумын санхүүгийн албанаас дугаарлан, тамга, тэмдэг дарж албажуулан, үнэт цаасны тооцоог тогтмол хийх, үйл ажиллагааны орлогыг нэр төрлөөр нь үнэн зөв бүртгэж, тайлагнаж байх зөвлөмж өгөв

Энэ нь АОУС 210 “Хэмжилт” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

- Аймгийн ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд нэгтгэгдсэн байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн аудитаар орлогын бүрдүүлэлт, тэдгээрийн бүртгэл, тайлагналтай холбоотой нийт 21.7 сая төгрөгийн зөрчил дутагдал илэрснээс аудитын явцад 7.0 сая төгрөгийн алдаа, зөрчлийг залруулж, 1.7 сая төгрөгийн төлбөрийн акт бичиж, 13.0 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил арилгуулах зөвлөмж өгсөн байна.

Аудитын явцад орлогын бүрдүүлэлт, бүртгэл, тайлагналтай холбоотой гарсан зөрчил дутагдал нь орлогын төлөвлөгөөг үндэслэлгүй бодит тооцоо судалгаанд үндэслэн төлөвлөөгүй, орлогын төлөвлөгөөг таслах, үйл ажиллагааны орлогыг бүртгэхгүй, шууд зарцуулах, сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн алданги, хүүгийн орлогыг дутуу тайлагнах буюу хөрөнгө бэлтгэх, орлого бууруулах бичилт хийх, ташаарч орсон мөнгийг орлогоор бүртгэх зэрэг нягтлан бодогчийн үйл ажиллагаатай холбоотой алдаа зөрчлүүд гарсан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.2-т “Төсвийн байгууллага нь төвлөрүүлсэн төсвийн орлого болон өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг төрийн сангийн нэгдсэн дансанд саадгүй байршуулна”, 41 дүгээр зүйлийн 41.2-т “ бүх шатны төсвийн захирагч төсвийн хэрэгжилтийн талаар дараах чиг үүрэг хүлээнэ”, 41.2.1-т “ хуулийн дагуу улс орон нутгин төсөвт оруулах болон төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх” гэснийг зөрчиж байна.

Арван хоёр. Зардлын бүртгэл, тайлагнал

12.1 Зардлын бүтцийн талаар:

2015 онд аймгийн ТЕЗ-ийн төсвийг өмнөх оны гүйцэтгэлээс 1,014.1 сая төгрөгөөр бууруулж, нийт 16,865.3 сая төгрөг зарцуулахаар төлөвлөж, баталсан ба 14,925.8 сая төгрөг зарцуулж, 1,939.5 сая төгрөгийн хэмнэлттэй байна.

Энэ нь санхүүжилтийн дэмжлэг болон ОНХНС-аас авах санхүүжилт, тусламж санхүүжилтийн орлого нийт 732.9 сая төгрөгөөр дутуу санхүүжигдсэн, орон нутгийн орлого 215.1 сая төгрөгөөр тасарсан, мөн 661.1 сая төгрөгийн зарцуулалтын эрх нээгдээгүйгээс зарцуулагдаагүй татагдсан зэргээс үүссэн хэмнэлт бөгөөд төсөв бодитоор хэмнэгдээгүй байна.

Төсөв нийт дүнгээрээ хэтрээгүй хэдий ч зарим нэр төрлийн зардал хэтэрсэн байна. Үүнд: бичиг хэргийн зардал 0.1 сая төгрөг, тавилга эд хогшил худалдан авах зардал 7.0 сая төгрөг, зочин хүлээн авах зардал 0.1 сая төгрөг зэрэг тэвчиж болох зардлууд тус тус хэтэрч, бусад бүх зардал хэмнэгдсэн байгаа нь төсвийг зүй зохистой удирдаж чадаагүй гэж үзэхээр байна.

1	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДІН	17,879.4	16,865.3	14,925.8	1,939.5	88.5
2	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	17,879.4	16,865.3	14,925.8	1,939.5	88.5
3	БАРАА, ЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	9,685.4	10,745.2	10,229.2	516.0	95.2
4	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	5,902.8	6,311.4	6,224.1	87.3	98.6
10	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	647.5	711.0	698.8	12.2	98.3
16	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	962.5	1,175.2	1,074.2	101.0	91.4
17	Гэрэл, цахилгаан	103.3	135.7	92.5	43.2	68.2
18	Тялш, халаалт	780.6	927.4	893.1	34.3	96.3
19	Цэвэр, бохир ус	70.0	98.9	77.7	21.2	78.5
20	Байрны тїрзэс	8.4	13.2	10.8	2.4	81.7
21	Хангамж, бараа материалын зардал	406.5	252.4	235.4	17.0	93.3
22	Бичиг хэрэг	47.6	34.0	34.1	(0.1)	100.2
23	Тээвэр, шатахуун	132.8	104.2	97.3	6.9	93.5
24	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	39.2	35.7	32.5	3.2	90.9
25	Ном, хэвлэл	13.0	12.9	9.8	3.1	76.2
26	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	93.6	44.4	42.9	1.5	96.5
27	Бага їнэтэй, тїргэн элэгдэх, ахуйн эд зїйлс	80.1	20.9	18.6	2.3	88.8
28	Нормативт зардал	417.6	314.2	301.7	12.5	96.0
29	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	30.5	23.9	22.7	1.2	94.9
30	Хоол, хїнс	349.7	258.3	251.8	6.5	97.5

Говьсүмбэр аймгийн ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудит

31	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл					85.0
32	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	37.4	32.1	27.3	4.8	95.1
33	Багаж, техник, хэрэгсэл	127.7	113.2	107.6	5.6	66.8
34	Тавилга	35.4	26.1	17.5	8.6	221.3
36	Урсгал засвар	8.3	5.8	12.8	(7.0)	95.2
37	Томилолт, зочны зардал	83.9	81.2	77.3	3.9	85.1
38	Гадаад албан томилолт	98.9	88.9	75.6	13.3	99.3
39	Дотоод албан томилолт	39.6	9.5	9.4	0.1	81.0
40	Зочин төлөөлөгч хилээн авах	59.3	69.9	56.6	13.3	101.1
41	Бусдаар гийцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	-	9.5	9.6	(0.1)	83.3
51	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	640.1	322.3	258.3	54.0	85.4
52	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	481.7	1,456.6	1,243.2	213.4	85.0
53	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	410.7	1,408.6	1,197.2	211.4	95.8
58	ТАТААС	70.9	48.1	46.0	2.1	92.8
59	Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас	8.9	213.7	198.4	15.3	86.8
60	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	-	109.4	95.0	14.4	99.1
61	УРСГАЛ ШИЛЖИЛЭГ	8.9	104.3	103.3	1.0	97.3
62	Засгийн газрын дотоод шилжилэг	86.5	65.6	63.8	1.8	97.3
80	Бусад урсгал шилжилэг	67.4	65.6	63.8	1.8	76.9
90	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	1,580.1	1,665.8	1,281.6	384.3	75.5
91	Барилга байгууламж	6,518.4	4,175.0	3,152.9	1,022.1	
92	Их засвар	6,139.0	-	-	-	70.6
93	Тоног төхөөрөмж	79.3	300.5	212.3	88.2	64.4
94	Бусад хөрөнгө	-	255.3	164.5	90.8	76.7
107	ЗАРДЛЫГ САНХИЙЖИЛЭХ ЭХ ҮСВЭР	300.0	3,619.2	2,776.2	843.0	89.0
110	Улсын төсвөөс санхүүжих	16,894.7	16,865.4	15,003.9	1,861.5	97.1
113	Тусгай зориулалтын шилжилгээс санхүүжих	6,983.0	7,236.9	7,026.1	210.8	97.1
115	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	6,983.0	7,236.9	7,026.1	210.8	82.8
116	Орон нутгийн төсвөөс	9,726.4	9,490.9	7,861.6	1,629.3	83.2
117	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	4,301.4	6,182.1	5,140.5	1,041.6	82.2
123	Төсөвт байгууллагын үйл ажиллагаанаас	5,424.9	3,308.8	2,721.1	587.7	84.5
		185.2	137.5	116.2	21.3	

124	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	51.8	110.9	85.1	25.8	76.7
125	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	133.0	26.4	31.0	(4.6)	117.1

12.2 Аймгийн ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар төсвийн зарцуулалт, бүртгэл, тайлагналтай холбоотой зөрчлүүдийн талаар:

Аймгийн ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар батлагдсан төсвийн зарцуулалт, бүртгэл, тайлагналтай холбоотой нийт 309.0 төгрөгийн зөрчил дутагдал илэрснээс аудитын явцад 14.6 сая төгрөгийн алдаа, зөрчлийн залруулга хийж, 32.8 сая төгрөгийн төлбөрийн акт бичиж, 96.6 сая төгрөгийн албан шаардлага хүргүүлж, 165.0 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил арилгуулах зөвлөмж өгөв. Үүнд:

- Аймгийн ОНХС-аас төсөвт байгууллагад хэрэгжсэн дэд хөтөлбөрийн нийт 124.4 сая төгрөгийн орлого, зардлыг тайлан нэгтгэхдээ давхардуулан тайлагнасан зөрчил илэрлээ.

Энэ нь АОУС 210 “үнэлгээ”, “үнэн зөв байдал” гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Дээрх алдаа нь залруулах боломжгүй тул дахин давтаж гаргахгүй байх зөвлөмж өгөв

- Баянтал сумын Соёлын төвийн 2015 оны санхүүгийн тайланд түүвэр аудит хийхэд тайлант онд 2,0 сая төгрөгийг цалингийн урьдчилгааг авлага үүсгээгүй зардалд хаасан, мөн 2015 онд ажиллагсдын ур чадварын нэмэгдлийг олгохдоо ажлын гүйцэтгэлийг бодитой, үнэн зөв дүгнээгүйгээс 2,0 сая төгрөг илүү олгож, тус тус үргүй зардал гаргасан байна.

Энэ нь 135 дугаар зүйлийн 135.1.3-д “дараа тайлан гаргахаар итгэмжлэл буюу бусад баримт бичгээр хүлээн авсан эд хөрөнгө, үнэ бүхий зүйлийг эргүүлж төлөөгүй”, Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-т “батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах”, Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-д “төсвийг зохистой удирдаж, авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх” гэсэн заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн: Авлага үүсгэж бүртгээгүй 2,0 сая төгрөгийг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэхээр төлбөрийн акт бичив.

- Мөн Баянтал сумын Соёлын төвийн эрхлэгч нь 2015 оны үр дүнгийн гэрээгээ 87 хувь буюу “В” үнэлгээтэй дүгнүүлсэн боловч үр дүнгийн урмшуулалыг 100 хувиар тооцож авсан, тус сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2015 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайланд 0.2 сая төгрөгийн зардлыг хоолны зардлаар тайлагнасан, Эрүүл мэндийн төвийн 2015 оны санхүүгийн тайланд 0,9 сая төгрөгийн НДШ дутуу тайлагнасан байна. Эдгээр нь АОУС 210 “Үнэн зөв байдал” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Дээрх зөрчлүүд нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3-д "санхүү төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх", 6 дугаар зүйлийн 6.1-д "Төсвийг төлөвлөх, батлах, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй" гэснийг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн: Илүү авсан 0,07 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвийн орлогод төвлөрүүлэх төлбөрийн акт бичив.

- Аймгийн ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд нэгтгэгдсэн байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн аудитаар төсвийн зарцуулалт, бүртгэл, тайлагналтай холбоотой нийт **189.4 сая** төгрөгийн зөрчил дутагдал илэрснээс аудитын явцад **14.4 сая** төгрөгийн алдаа, зөрчлийг залруулж, **29,8 сая** төгрөгийн төлбөрийн акт бичиж, **96.6 сая** төгрөгийн зөрчил арилгуулах албан шаардлага хүргүүлж, **38,6 сая** төгрөгийн алдаа, зөрчил арилгуулах зөвлөмж өгсөн байна.

Аудитаар илэрсэн төсвийн зарцуулалт, бүртгэл, тайлагналтай холбоотой дараах нийтлэг алдаа зөрчил дутагдал нь ээлжийн амралтын мөнгийг буруу тооцоолсноос цалинтай давхардуулан олгосон, эрх бүхий албан тушаалтны шийдвэргүйгээр нэмэгдэл, урамшуулал олгох, хяналтын зардлыг зориулалт бусаар зарцуулж, хөрөнгө бэлтгэх, албан томилолтын зардлыг илүү дутуу тооцож олгох, цалингийн шатлалыг буруу тогтоох, ОНХС-ийн болон хөрөнгийн зардлаас дэд хөтөлбөр нэрээр урсгал зардлуудыг санхүүжүүлэх, зардлын зүйл ангийг буруу ангилж бүртгэх, дансанд бүртгэлтэй хөрөнгийг эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтны шийдвэргүйгээр худалдан борлуулах, дутагдсан хөрөнгийг шууд зардалд бичиж хаах, нөөц сангийн хөрөнгийг зориулалт бусаар зарцуулах гэх мэт алдаа зөрчлүүд гарсан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3, 6 дугаар зүйлийн 6.6.2, 6.3.2, 6.4.1, 16.5.5, НББ-ийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.7, 20 дугаар зүйлийн 20.2.5, ХХОАТ-ын тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1.2, Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 79.1, энэ хуулийн 135 дугаар зүйлийн 135.1.3, Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 1, Засгийн газрын 207 оны 354 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралт, ЗГ-ын 1995 оны 96 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралт, Эрүүл мэндийн сайдын 2000 оны 166 дугаар тогтоолын 13, Сум хөгжлийн сангийн хөрөнгө бүрдүүлэх, зарцуулах, хяналт тавих журам, Засаг даргын нөөц хөрөнгийн зориулалт, зарцуулалтын нийтлэг журам" зэрэг хууль эрх зүйн актуудыг тус тус зөрчсөн байна.

13. Нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналтай холбоотой гарсан зөрчлүүдийн талаар:

Аудитаар Аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд илэрсэн алдаа зөрчлүүдийн ихэнх хувийг нягтлан бодох бүртгэл хөтлөлт, тайлагналтай холбоотой зөрчил дутагдал эзэлж байна. Үүнд:

- Санхүүгийн үр дүнгийн болон мөнгөн гүйлгээний тайлан дахь зардлын тоон мэдээллүүд зөрүүтэй тайлагнагдсан. Энэ нь зардлыг бүлэг хооронд гүйлгэн зарцуулсан боловч тус гүйлгэн шилжүүлсэн зардлыг үнэн зөв бүртгэж тайлагнаагүйтэй холбоотой байна. Тухайлбал: Цэвэр бохир усны зардлаас

халаалтын зардлын өрийг шилжүүлсэн боловч үр дүнгийн тайланд цэвэр бохир усны зардалд бүртгэж, тайлагнасан байна.

- Үндсэн хөрөнгийн шинж чанартай хөрөнгийг бараа материалын дансанд бүртгэж, тайлагнасан,
- Зарим ажил, гүйлгээг тооцооны дансаар дамжуулж бүртгээгүйгээс өр авлага үүсгэн бүртгэл тайланд тусгаагүй, Сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн хүүгийн орлого, алдангийг тооцоо үүсгэж бүртгэж, тайлагнаагүй,
- Анхан шатны баримтыг бүрэн бүрдүүлдэггүй
- Тооллогоор дутагдсан зарим бараа материалыг шууд зардалд бүртгэж, хаасан,
- Өр авлагыг эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтны шийдвэргүй хаасан,
- Сангийн яамны зөвшөөрөлгүй санхүүгийн программ ашиглаж байгаа гэх мэт зөрчил дутагдлууд байна.

Шийдвэрлэсэн: Бүртгэл, тайлагналтай холбоотой алдаа зөрчлийг арилгах, дахин гаргахгүй байх, санхүүгийн сахилга батыг баримталж, холбогдох хууль эрх зүйн актуудыг мөрдөж ажиллах зөвлөмж өгөв.

Арван дөрөв: Хуримтлагдсан үр дүнгийн талаар

Аймгийн ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан болон санхүүгийн үр дүнгийн тайланд тайлант үеийн үр дүн 4,910.7 сая төгрөгөөр тайлагнагдсан ба аудитын явцад залруулга хийгдснээс 8.2 сая төгрөгөөр хасагдаж, хуримтлагдсан үр дүн 6.970.6 сая төгрөг болсон байна.

Арван тав: Аймгийн ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар илэрсэн зөрчлийн нэгтгэл:

Аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн төсвийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар нийт 5,873.3 сая төгрөгийн зөрчил, дутагдал илэрснээс аудитын явцад 2,870.7 сая төгрөгийн зөрчил, дутагдлыг залруулж, 43.2 сая төгрөгийн төлбөрийн акт бичиж, 419.2 сая төгрөгийн зөрчил арилгуулах албан шаардлага хүргүүлж, 69.9 сая төгрөгийн зөрчил дутагдлыг хариуцлага тооцуулах буюу хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлж, 2,470.3 сая төгрөгийн зөрчил, дутагдал арилгуулах зөвлөмж өгөв.

Арван зургаа: Өмнөх оны зөвлөмжийн хэрэгжилт:

2014 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар 5 зөвлөмж өгснөөс 3 нь бүрэн хэрэгжиж, 1 зөвлөмж 50.0 хувь хэрэгжиж, 1 зөвлөмж хэрэгжээгүй ба зөвлөмжийн хэрэгжилт 70.0 хувьтай байна. Тайлант онд хэрэгжүүлж ажиллаагүй зөвлөмжүүдийг тодруулвал:

- Аймгийн төсөвт байгууллагуудын хэмжээнд мөрдөх нэгдсэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг байхгүй, төсөвт байгууллагууд тус бүрдээ боловсруулан мөрдөж байгаа НБББББ нь НББОУС болон түүнд нийцүүлэн гаргасан журам, зааврын шаардлага хангахгүй байгаа тул аймгийн төсөвт байгууллагуудын хүрээнд мөрдөх НБББББ боловсруулах зөвлөмжийг өмнөх аудитаас өгсөн боловч бүрэн хэрэгжээгүй, хэрэгжих шатандаа байна.

Шийдвэрлэсэн: НБББББ-ийг эхний хагас жилд багтаан боловсруулж, батлуулж, мөрдүүлэх тухай албан шаардлага өгөхөөр шийдвэрлэв.

- Аймгийн Цэргийн дүйцүүлэх албаны 2014 оны орлого 12,5 сая төгрөгийг Батлан хамгаалахын сайдын 2014 оны А/260 дугаар тушаалаар батлагдсан "Цэргийн дүйцүүлэх албыг мөнгөн төлбөрийн хэлбэрээр орлуулан хаах иргэний тоо бүртгэл хөтлөх, мөнгөн төлбөрийг төлөх, хураан авах, төлбөрийн орлогыг зарцуулах журам"-ын дагуу аймгийн ЗДТГ-ын төсөвт баталж, төвлөрүүлж, зарцуулахыг өмнөх аудитаар зөвлөсөн боловч хэрэгжүүлээгүй, 2015 оны төсөвт тодотгон зориулалт бусаар зарцуулсан байна.

Шийдвэрлэсэн: Өмнөх аудитын зөвлөмжийн хэрэгжилтийг бүрэн хангуулах албан шаардлага хүргүүлэв.

Арван зургаа. Аймгийн ТЕЗ-ийн 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд өгсөн санал, дүгнэлт

Зөрчилгүй санал дүгнэлт

Аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2015 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан, илчлэл тодруулга нь холбогдох хууль тогтоомж, УСНББОУС болон тэдгээрт нийцүүлэн Сангийн сайдын баталж гаргасан заавар, журмуудын дагуу бэлтгэгдэж, материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн байна.

4 АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

4.1 АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

Тайлант хугацаа: 2015 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эсний үзүүлэлт	Эсний үзүүлэлт
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	4,356,926,533.3	4,365,338,807.84
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	1,473,755,677.65	1,035,990,681.88
31100	Кассанд байгаа бэлэн мөнгө	6,402,379.61	2,319,587.71
31110	Төгрөг	6,402,379.61	2,319,587.71
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	1,467,353,298.04	1,033,671,094.17
31210	Төгрөг	1,467,353,298.04	1,033,671,094.17
31211	Төрийн сангийн харилцах	1,395,445,248.73	997,998,588.54
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	71,908,049.31	35,672,505.63
33	АВЛАГА	1,446,984,911.65	1,728,990,384.81
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	5,459,806.96	7,287,196.87
33500	Бусад авлага	1,441,525,104.69	1,721,703,187.94
33510	Байгууллагаас авах авлага	1,123,465,766.07	1,381,541,659.34
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	318,059,338.62	340,161,528.6
34	УРЬДЧИЛГАА	19,028,188.29	54,542,749
34600	Урьдчилж гарсан зардал	1,111,239.29	29,715,979
34710	Урьдчилгаа тооцоо	17,916,949	24,826,770
34711	Бараа материал бэлтгэх урьдчилгаа	1,045,248	1,045,248
34712	Үндсэн хөрөнгө бэлтгэх урьдчилгаа	14,999,999	14,999,999
34713	Цалингийн урьдчилгаа	1,871,702	8,781,523
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	1,389,537,555.71	1,518,329,792.15
35100	Түүхий эд материал	155,926,411.31	139,247,292.84
35110	Тусгай зориулалттай материал	139,304,676.36	127,771,393.5
35130	Эм боох материал	16,621,734.95	11,475,899.34
35400	Хангамжийн материал	1,129,936,144.4	1,268,857,499.31
35410	Бичиг хэргийн материал	32,231,255.16	29,713,542.16
35420	Аж ахуйн материал	588,995,098.37	622,518,203.29
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	52,286,070.37	41,063,714.57
35440	Түлш, шатах тослох материал	26,471,137.01	16,981,213.26
35450	Барилгын засварын материал	2,203,540	2,521,900
35460	Хүнсний материал	46,501,617.34	79,707,575.86
35470	Бусад хангамжийн материал	381,247,426.15	476,351,350.17
35600	Мал амьтад	103,725,000	110,225,000
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	27,570,200	27,485,200

Дансны код	Балынсан үзүүлэлт	Эцсийн үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
36600	Бусад нөөц	27,570,200	27,485,200
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	23,129,852,031	28,831,442,826.02
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	23,129,852,031	28,831,442,826.02
39200	Биет хөрөнгө	22,969,433,111.17	28,681,648,115.23
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	26,859,199,474.38	28,866,338,522.65
39202	Хуримлагдсан элэгдэл	-13,497,090,561.2	-13,772,358,432.17
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	2,067,434,625.21	2,149,726,755.21
39204	Хуримлагдсан элэгдэл	-572,962,171.72	-802,832,309.59
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	4,453,212,442.48	5,022,760,502.81
39206	Хуримлагдсан элэгдэл	-2,019,016,265.12	-2,401,366,681.4
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	1,035,944,141.89	1,212,253,203.8
39208	Хуримлагдсан элэгдэл	-478,077,149.91	-563,894,148.97
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	0	3,377,017,673
39210	Хуримлагдсан элэгдэл	0	-507,998,205.65
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	59,612,225	62,332,225
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	4,611,382,429.6	6,054,449,767.6
39215	Хуримлагдсан элэгдэл	-909,617,987.11	-1,322,934,330.63
39216	Дуусаагүй барилга, байгууламж	1,251,375,641.83	1,191,999,650
39217	Ном	108,026,265.84	116,153,923.57
39300	Биет бус хөрөнгө	160,418,919.83	149,794,710.79
39301	Програм хангамж	35,651,660	39,515,660
39302	Хуримлагдсан элэгдэл	-26,819,073.39	-30,921,497.15
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	271,028,000	353,428,000
39304	Хуримлагдсан элэгдэл	-119,441,666.78	-212,227,452.06
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III-I+II	27,486,778,564.3	33,196,781,633.86
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	286,974,954.69	843,728,928.78
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	286,974,954.69	843,728,928.78
41200	Богино хугацаат зээлийн өглөг	1,818	1,818
41210	Төгрөг	1,818	1,818
41216	Арилжааны банк	1,818	1,818
41300	Өглөг	286,973,136.69	843,727,110.78
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	26,008,573.87	19,507,556.39
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	486,289.4	44,359,869.02
41360	Бусад өглөг	260,478,273.42	779,859,685.37
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	258,963,703.42	756,740,488.24
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	1,514,570	23,119,197.13
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	27,199,803,609.61	32,353,052,705.08
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	27,199,803,609.61	32,353,052,705.08

Дансны код	Бэлэнлэн үзүүлэлт	Эцсийн үнэмлэглэл	Эцсийн үнэмлэглэл
51100	Застгийн газрын оруулсан капитал /Застгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	19,787,666,599.05	20,025,874,435.77
51101	Өмч: төрийн	19,787,666,599.05	19,527,171,355.05
51106	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	0	498,703,080.72
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	2,055,616,980.85	6,970,658,239.6
51210	Өмнөх үсгийн үр дүн	2,055,616,980.85	2,068,211,149.04
51220	Тайлант үсгийн үр дүн	0	4,902,447,090.56
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	5,356,520,029.71	5,356,520,029.71
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	27,486,778,564.3	33,196,781,633.86

4.2 АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ҮР ДҮНГИЙН ТАЙЛАН

Тайлант хугацаа: 2015 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

Дансны код	Тайлансын үзүүлэлт	/гөгрөгөөр/	
		Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	23,180,183,401.95	24,616,271,442.18
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	4,179,593,789.72	3,936,276,318.75
110	Орлогын албан татвар	2,690,016,511.12	2,786,209,102.36
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	2,933,833,771.12	2,989,471,315.36
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилгах хөдөлмөр эрх	2,698,033,082.37	2,829,176,049.95
110002	Үйл ажиллагааны орлого	34,401,258	13,793,657.26
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	75,072,342	43,952,308
110008	Шууд бус орлого	126,327,088.75	102,549,300.15
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-259,256,200	-220,165,500
110101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-259,256,200	-220,165,500
1102	Орлогыг нь тухай бүр тодорхойлох боломжгүй ажил, үйлчилгээ хувиараа эрхлэгч	15,438,940	16,903,287
110201	Орлогыг нь тухай бүр тодорхойлох боломжгүй ажил, үйлчилгээ хувиараа эрхлэгч иргэний орлогын албан татвар	15,438,940	16,903,287
113	Хөрөнгийн албан татвар	339,500,089.39	319,040,766.35
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	251,789,770.39	222,172,475.35
113002	Бууны албан татвар	899,500	846,000
113003	Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар	86,810,819	95,990,066
113004	Малд ногдуулах албан татвар	0	32,225
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	1,150,077,189.21	831,026,450.04
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	146,271,246.21	179,501,156.64
118001	Улсын тэмдэгийн хураамж	57,213,664.21	54,473,831.64
118006	Түгээмэл гархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	8,465,000	43,586,000
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	80,592,582	81,441,325
1181	Газрын төлбөр	204,946,531	112,144,974.4
118101	Газрын төлбөр	94,443,710	96,084,861.4
118102	Дуудлага худалдаа	110,502,821	16,060,113
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	798,859,412	539,380,319
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	0	10,999,513
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	798,859,412	528,380,806
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	11,368,023,190.43	12,257,340,481.4
120	Нийтлэг татварын бус орлого	5,619,723,672.73	9,187,687,162.84
120002	Хүүгийн орлого	216,253,795.56	50,552,213

Дансны код	Дансны үндэслэл	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайланг оны гүйцэтгэл
120003	Торгуулийн орлого	0	292,033,703.62
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	5,212,910,440.67	8,203,083,582.36
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,547,496,002.16	573,363,573.38
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	573,573,501	37,650,298.45
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	3,091,840,937.51	7,592,069,710.53
120005	Түрээсийн орлого	67,297,896	61,641,210
120009	Бусад орлого	123,261,540.5	59,295,482.11
120010	Борлуулалтын орлого (цэвэр)	0	1,660,925,748.51
120011	Борлуулалтын өртөг	0	-1,139,844,776.76
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	5,748,299,517.7	3,069,653,318.3
123002	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас шилжүүлсэн орлого	5,424,981,717.7	2,721,157,288.3
123003	Улсын төсвөөс орон нутгийн төсөвт олгох санхүүгийн дэмжлэг	323,317,800	348,496,030
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	7,632,566,421.8	8,422,654,642.29
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	7,035,424,800	7,107,646,420
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	7,035,424,800	7,107,646,420
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	452,531,621.8	257,674,222.29
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	0	10,768,771
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	270,298,337.8	237,323,907.29
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	176,242,384	9,581,544
131106	Төсвийн урамшуулал	5,990,900	0
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	0	1,057,334,000
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	0	1,057,334,000
1330	Төсвийн захирагчдаас	144,610,000	0
133004	Төсвийн ерөнхийлөн захирагчаас олгосон санхүүжилт	144,610,000	0
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	21,494,439,622.61	19,597,036,218.24
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	14,656,470,469.97	16,073,063,172.41
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	12,775,693,409.23	13,174,812,421.92
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	6,187,182,026.88	6,641,582,695.24
210101	Үндсэн цалин	5,516,773,263.36	6,266,910,901.24
210102	Нэмэгдэл	133,602,096	48,272,925
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	43,665,189	35,698,109
210104	Урамшуулал	190,409,854	14,228,392
210105	Гэрээт ажлын хөлс	302,731,524.52	276,472,368

Дүнгийн код	Байршлын үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	677,688,041.14	718,072,072.9
210201	Тэтгэврийн даатгал	448,800,160.55	520,883,140.95
210202	Тэтгэмжийн даатгал	46,920,522.31	49,538,144.22
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	59,443,470.2	50,677,251.4
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	12,439,704.56	13,260,800.18
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	110,084,183.52	83,712,696.15
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	982,533,506	1,315,186,108.88
210301	Гэрэл, цахилгаан	142,579,629	97,496,903
210302	Түлш, халаалт	755,035,257	1,061,317,115.88
210303	Цэвэр, бохир ус	76,914,170	73,908,343
210304	Байрны түрээс	8,004,450	82,464,347
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,310,550,981.46	408,299,981.23
210401	Бичиг хэрэг	61,759,116	47,437,411
210402	Тээвэр, шатахуун	180,831,543.79	111,820,410.9
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	38,784,247.25	33,321,916
210404	Ном, хэвтэл	36,106,833.32	43,923,788.8
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	152,729,055.54	94,507,109.99
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,744,400	77,289,344.54
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	833,304,375.56	0
210408	Бараа материал ахисны зардал	4,291,410	0
2105	Нормативт зардал	401,166,938.03	343,426,830.14
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	34,857,188.02	34,223,942.74
210502	Хоол, хүнс	318,892,676.59	265,916,708.2
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	47,417,073.42	43,286,179.2
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	122,209,437	161,953,074.7
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	0	3,573,200
210602	Тавилга	0	339,000
210604	Урсгал засвар	122,209,437	158,040,874.7
2107	Томилголт, зочны зардал	99,452,406	81,150,908
210701	Гадаад албан томилолт	39,881,466	9,436,449
210702	Дотоод албан томилолт	59,570,940	60,394,130
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	0	11,320,329
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	911,214,890.68	363,718,024.97
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	883,813,923.18	136,977,190
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	4,345,500	7,550,000
210803	Даатгалын үйлчилгээ	6,135,498	12,787,824

Дансны код	Байгууллагын үйлчилгээ	Өндөрх оош гүйцэтгэл	Төлөөлт оош гүйцэтгэл
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	1,533,150	2,423,392
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	322,600	805,307
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	955,000	6,739,217
210807	Газрын төлбөр	870,320	1,418,020
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	7,516,900	981,300
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	5,716,999.5	22,888,022.16
210810	Борлуулалт, маркетингийн зардал	0	52,408,972.38
210811	Ерөнхий ба удирдлагын зардал	0	110,368,216.19
210813	Бусад зардал	0	5,556,287.19
210814	Орлогын татварын зардал	0	2,814,277.05
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,083,695,182.04	3,141,422,725.86
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	527,127,250.5	1,215,360,583.48
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	51,007,658.7	50,222,253.3
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	1,505,560,272.84	1,875,839,845.08
212	ТАТААС	8,907,100	349,193,154
2121	Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас	0	107,239,804
212101	Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас	0	107,239,804
2122	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	8,907,100	241,953,350
212201	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	8,907,100	241,953,350
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,871,869,960.74	2,549,057,596.49
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	65,469,977	63,745,700
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	65,469,977	63,745,700
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,579,894,463	1,307,810,644.66
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	1,039,024,270	1,033,217,916.66
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	0	4,721,460
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	136,289,900	0
213206	Ээлжийн амралтаар нутаг явах угааны хөнгөлөлт	450,000	464,000
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	217,905,460	100,613,117
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	116,481,348	92,686,364
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	69,743,485	76,107,787
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	103,311,381	38,641,052.19
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	103,311,381	38,641,052.19
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	0	1,057,334,000
213402	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт сумдад	0	1,057,334,000
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	123,194,139.74	81,526,199.64

Дансны код	Бичлэгийн үгэрлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
213503	Төвлөрүүлэх шалжүүлэг	123,194,139.74	81,526,199.64
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	6,837,969,152.64	3,523,973,045.83
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	6,837,969,152.64	3,523,973,045.83
220001	Барилга байгууламж	6,758,591,422.64	0
221001	Их засвар	79,371,730	194,614,397
222001	Тоног төхөөрөмж	0	137,100,203
223001	Бусад хөрөнгө	0	3,192,258,445.83
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	1,685,743,779.34	5,019,235,223.94
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН	0	57,460
145002	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны олз	0	57,460
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	126,661,715.92	116,845,593.38
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	126,634,243.42	116,845,593.38
225003	Хөрөнгө оруулалтын гарз	27,472.5	0
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI) =(III)+(IV)-(V)	1,559,082,063.42	4,902,447,090.56

4.4 АУДИТ ХИЙСЭН МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

Тайлант хугацаа: 2015 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

Дансны код	Боломжын үзүүлэлт	/төгрөгөөр/	
		Сэлэх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	20,303,564,334.73	17,997,272,933.19
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	4,179,593,789.72	3,936,276,318.75
110	Орлогын албан татвар	2,690,016,511.12	2,786,209,102.36
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	2,933,833,771.12	2,989,471,315.36
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	2,698,033,082.37	2,829,176,049.95
110002	Үйл ажиллагааны орлого	34,401,258	13,793,657.26
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	75,072,342	43,952,308
110008	Шууд бус орлого	126,327,088.75	102,549,300.15
1101	Хувь хүний орлогын албан татварыг буцаан олголт	-259,256,200	-220,165,500
110101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-259,256,200	-220,165,500
1102	Орлогыг нь тухай бүр тодорхойлох боломжгүй ажил, үйлчилгээ хувиараа эрхлэгч	15,438,940	16,903,287
110201	Орлогыг нь тухай бүр тодорхойлох боломжгүй ажил, үйлчилгээ хувиараа эрх тэгч иргэний орлогын албан татвар	15,438,940	16,903,287
113	Хөрөнгийн албан татвар	339,500,089.39	319,040,766.35
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	251,789,770.39	222,172,475.35
113002	Бууны албан татвар	899,500	846,000
113003	Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар	86,810,819	95,990,066
113004	Малд ногдуулах албан татвар	0	32,225
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	1,150,077,189.21	831,026,450.04
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	146,271,246.21	179,501,156.64
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	57,213,664.21	54,473,831.64
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	8,465,000	43,586,000
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	80,592,582	81,441,325
1181	Газрын төлбөр	204,946,531	112,144,974.4
118101	Газрын төлбөр	94,443,710	96,084,861.4
118102	Дуудлага худалдаа	110,502,821	16,060,113
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	798,859,412	539,380,319
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	0	10,999,513
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	798,859,412	528,380,806
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	8,485,701,985.21	5,603,510,027.15
120	Нийтлэг татварын бус орлого	2,737,402,467.51	2,533,856,708.85
120002	Хүүгийн орлого	216,253,795.56	18,448,611

Дүнгийн код	Төрөлтийн үзүүлэлт	Өмнөд оны гүйцэтгэл	Тайланг оны гүйцэтгэл
120003	Торгуулийн орлого	0	292,033,703.62
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	2,340,951,053.45	614,788,605.12
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,699,311,902.95	567,623,274.38
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	641,639,150.5	47,165,330.74
120005	Түрээсийн орлого	67,297,896	61,641,210
120009	Бусад орлого	112,899,722.5	94,771,733.11
120013	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого	0	1,450,609,343
120015	Даатгалын нөхвөрөөс хүлээн авсан мөнгө	0	1,563,503
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	5,748,299,517.7	3,069,653,318.3
123002	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас шилжүүлсэн орлого	5,424,981,717.7	2,721,157,288.3
123003	Улсын төсвөөс орон нутгийн төсөвт олгох санхүүгийн дэмжлэг	323,317,800	348,496,030
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	7,638,268,559.8	8,457,486,587.29
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	7,035,424,800	7,107,646,420
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	7,035,424,800	7,107,646,420
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	458,233,759.8	280,257,448.29
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,гүүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	0	21,521,271
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	270,450,337.8	245,361,659.29
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	181,782,522	13,374,518
131106	Төсвийн урамшуулал	5,990,900	0
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	0	1,057,334,000
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	0	1,057,334,000
1330	Төсвийн захирагчдаас	144,610,000	12,248,719
133002	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	0	12,248,719
133004	Төсвийн ерөнхийлөн захирагчаас олгосон санхүүжилт	144,610,000	0
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	24,858,813,023.48	15,061,923,449.26
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	24,858,813,023.48	15,061,923,449.26
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	11,939,539,707.19	12,188,322,891.26
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	6,458,824,984.22	6,864,310,741.7
210101	Үндсэн цалин	5,765,962,437.75	5,714,168,614.08
210102	Нэмэгдэл	133,243,456	180,523,299.26
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	50,843,032.75	46,341,901.59
210104	Урамшуулал	207,942,011.2	250,200,741.94
210105	Гэрээт ажлын хөлс	300,834,046.52	261,647,557

Дансны код	Байнгын гурвал	Өмнөд оны гүйцэтгэл	Тайвант оны гүйцэтгэл
210106	Ажиллагчдад төлсөн	0	411,428,627.83
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	781,687,641.54	821,818,736.98
210201	Тэтгэврийн даатгал	546,475,691.91	489,672,827.72
210202	Тэтгэмжийн даатгал	47,412,875.09	52,264,812.18
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	61,651,674.02	55,975,412.82
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	12,148,496.96	14,296,711.55
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	113,998,903.56	115,130,802.16
210206	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн	0	94,478,170.55
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,176,423,062	1,345,081,116.3
210301	Гэрэл, цахилгаан	313,159,463	103,819,515
210302	Түлш, халаалт	784,049,983	911,157,710
210303	Цэвэр, бохир ус	70,764,166	78,100,013
210304	Байрны түрээс	8,449,450	18,333,750
210305	Ашиглалтын зардалд төлсөн	0	233,670,128.3
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	989,117,201.52	724,505,561.66
210401	Бичиг хэрэг	47,674,636	36,181,021
210402	Тээвэр, шатахуун	424,887,653.67	105,881,528
210403	Шуудан, холбоо, интеризтийн төлбөр	39,391,269.25	33,109,745
210404	Ном, хэвлэл	8,369,227	6,581,300
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	184,976,451.6	84,095,880
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, акуйн эд зүйлс	283,817,964	164,400,500
210407	Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн	0	138,188,552.66
210408	Бараа материал худалдан авахад төлсөн	0	156,067,035
2105	Нормативт зардал	417,590,993.89	315,518,553.1
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	30,437,565.2	22,664,284
210502	Хоол, хүнс	349,694,769.69	251,783,700.7
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	37,408,659	41,070,568.4
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	89,627,908	100,568,132
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	3,459,800	7,765,699
210602	Тавилга	2,244,400	54,800
210604	Урсгал засвар	83,923,708	92,747,633
2107	Томилолт, зочны зардал	98,888,826	75,990,744
210701	Гадаад албан томилолт	39,595,886	9,407,549
210702	Дотоод албан томилолт	59,292,940	56,975,380
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	0	9,607,815
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,018,116,516.74	540,300,092.6

Дансанд нэр	Бизнесийн үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,002,309,879.74	320,441,048.64
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	4,345,500	5,700,000
210803	Даатгалын үйлчилгээ	6,080,967	12,685,138
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	1,533,150	2,329,672
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	322,600	701,367
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,145,000	7,910,447
210807	Газрын төлбөр	1,237,820	1,395,168
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	1,141,600	942,825
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	0	2,230,700
210816	Татварын байгууллагад төлсөн	0	148,454,578.68
210817	Даатгалын төлбөрт төлсөн	0	1,830,247
210818	Бусад мөнгөн зарлага	0	35,678,901.28
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	909,262,573.28	1,400,229,212.92
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	839,419,880.28	1,343,594,854.92
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	69,842,693	56,634,358
212	ТАТААС	8,907,100	331,042,147.88
2121	Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас	0	94,991,085
212101	Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас	0	94,991,085
2122	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	8,907,100	236,051,062.88
212201	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	8,907,100	236,051,062.88
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	12,910,371,216.29	2,542,558,410.12
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	5,492,392,288.7	63,825,700
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	5,492,392,288.7	63,825,700
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,580,150,683	1,288,285,949
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	1,039,024,270	1,036,898,834
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	0	7,561,756
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	136,283,400	0
213206	Ээлжийн амралтаар нутаг явах ухааны хөнгөлөлт	450,000	464,000
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	221,281,708	78,707,117
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	113,105,100	92,686,364
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	70,006,205	71,967,878
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	113,705,381	51,586,561.48
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	113,705,381	51,586,561.48
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	5,600,923,723.85	1,057,334,000
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	4,277,856,500	0

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
213402	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт сумдад	0	1,057,334,000
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	663,495,223.85	0
213404	Хөрөнгийн	659,577,000	0
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	123,194,139.74	81,526,199.64
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	123,194,139.74	81,526,199.64
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	-4,555,253,688.75	2,935,349,483.93
IV	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (IV)	209,004,231	136,645,051
140003	Бусад олгосон зээл болон урьдчилгааны эргэн төлөлт	209,004,231	136,645,051
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	6,924,299,223.47	3,509,759,530.7
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	6,924,299,223.47	3,509,759,530.7
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	6,924,299,223.47	3,509,759,530.7
220001	Барилга байгууламж	6,439,043,283.47	0
221001	Их засвар	79,371,730	212,261,660
222001	Тоног төхөөрөмж	0	164,469,240
223001	Бусад хөрөнгө	300,000,000	2,941,239,491
225001	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	105,884,210	191,789,139.7
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-6,715,294,992.47	-3,373,114,479.7
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII) =(III)+(VI)+(VII)	-11,270,548,681.22	-437,764,995.77
IX	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	1,418,393,917.32	1,473,755,677.65
X	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	1,473,755,677.65	1,035,990,681.88

4.3 АУДИТ ХИЙСЭН ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

Тайланг хугацаа: 2015 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан /төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Застайн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Застайн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2013 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	18,311,212,510.85	5,358,855,875.29	-858,009,161.48	0	22,812,059,224.66
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	1,354,544,078.91	0	1,354,544,078.91
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	18,311,212,510.85	5,358,855,875.29	496,534,917.43	0	24,166,603,303.57
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	0	-2,335,845.58	0	0	-2,335,845.58
5	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	1,476,454,088.2	0	0	0	1,476,454,088.2
7	Тайланг үеийн үр дүн	0	0	1,559,082,063.42	0	1,559,082,063.42
8	2014 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	19,787,666,599.05	5,356,520,029.71	2,055,616,980.85	0	27,199,803,609.61
9	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	12,594,168.19	0	12,594,168.19
10	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	19,787,666,599.05	5,356,520,029.71	2,068,211,149.04	0	27,212,397,777.8
12	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	-260,495,244	0	0	0	-260,495,244
15	Тайланг үеийн үр дүн	498,703,080.72	0	4,902,447,090.56	0	5,401,150,171.28
16	2015 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	20,025,874,435.77	5,356,520,029.71	6,970,658,239.6	0	32,353,052,705.08

4.5 АУДИТ ХИЙСЭН ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

Тайлант хугацаа: 2015 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
I	Мөнгө, түүнтэй адилгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0	112,991,161.69	112,991,161.69	0
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	16,865,374,100	14,925,867,524.3	-1,939,506,575.7	-11.5
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	12,690,370,300	11,772,953,179.3	-917,417,120.7	-7.23
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	10,745,294,600	10,229,248,845.3	-516,045,754.7	-4.8
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	6,311,475,600	6,224,197,136.97	-87,278,463.03	-1.38
210101	Үндсэн цалин	5,467,092,400	5,501,657,860.18	34,565,460.18	0.63
210102	Нэмэгдэл	220,230,900	166,299,076.26	-53,931,823.74	-24.49
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	65,995,100	46,341,901.59	-19,653,198.41	-29.78
210104	Урамшуулал	254,415,800	250,203,741.94	-4,215,058.06	-1.66
210105	Гэрээт ажлын хөлс	303,741,400	259,697,557	-44,043,843	-14.5
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	711,048,000	698,825,719.41	-12,222,280.59	-1.72
210201	Тэтгэврийн даатгал	452,921,016.93	462,110,665.7	9,189,648.77	2.03
210202	Тэтгэмжийн даатгал	51,622,054.85	52,129,466.18	507,411.33	0.98
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	64,265,558.56	55,529,395.82	-8,736,162.74	-13.59
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	15,907,623.92	14,263,763.55	-1,643,860.37	-10.33
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	126,331,745.74	114,792,428.16	-11,539,317.58	-9.13
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,175,258,900	1,074,246,767	-101,012,133	-8.59
210301	Гэрэл, цахилгаан	135,666,800	92,556,294	-43,110,506	-31.78
210302	Түлш, халаалт	927,398,200	893,196,710	-34,201,490	-3.69
210303	Цэвэр, бохир ус	98,963,300	77,680,013	-21,283,287	-21.51
210304	Байрны түрээс	13,230,600	10,813,750	-2,416,850	-18.27
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	252,383,800	235,415,042	-16,968,758	-6.72
210401	Бичиг хэрэг	34,062,700	34,146,030	83,330	0.24
210402	Тээвэр, шатахуун	104,196,400	97,387,314	-6,809,086	-6.53
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	35,756,400	32,512,898	-3,243,502	-9.07
210404	Ном, хэвлэл	12,952,600	9,870,310	-3,082,290	-23.8
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	44,435,000	42,866,680	-1,568,320	-3.53
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	20,980,700	18,631,810	-2,348,890	-11.2
2105	Нормативт зардал	314,252,600	301,715,453.9	-12,537,146.1	-3.99

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	23,890,400	22,664,284	-1,226,116	-5.13
210502	Хоол, хүнс	258,267,000	251,783,700.7	-6,483,299.3	-2.51
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	32,095,200	27,257,469.2	-4,827,730.8	-5.04
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	113,176,900	107,636,806	-5,540,094	-4.9
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	26,155,900	17,484,489	-8,671,411	-33.15
210602	Тавилга	5,799,400	12,833,870	7,034,470	21.3
210604	Урсгал засвар	81,221,600	77,318,447	-3,903,153	-4.81
2107	Томилолт, зочны зардал	88,858,200	75,630,744	-13,227,456	-14.89
210701	Гадаад албан томилолт	9,478,000	9,407,549	-70,451	-0.74
210702	Дотоод албан томилолт	69,880,200	56,615,380	-13,264,820	-18.98
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	9,500,000	9,607,815	107,815	1.13
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	322,255,700	268,353,895.6	-53,901,804.4	-16.73
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	280,386,100	236,141,502.6	-44,244,597.4	-15.78
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	6,350,000	5,400,000	-950,000	-14.96
210803	Даатгалын үйлчилгээ	15,314,300	11,645,134	-3,669,166	-23.96
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	2,369,100	1,994,172	-374,928	-15.83
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	933,100	602,367	-330,733	-35.44
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	10,134,000	8,110,447	-2,023,553	-19.97
210807	Газрын төлбөр	1,616,300	1,343,248	-273,052	-16.89
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	2,174,800	886,325	-1,288,475	-59.25
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	2,978,000	2,230,700	-747,300	-25.09
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,456,584,900	1,243,227,280.42	-213,357,619.58	-14.65
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,408,567,400	1,197,228,050.42	-211,339,349.58	-15
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	48,017,500	45,999,230	-2,018,270	-4.2
212	ТАТААС	213,665,700	198,375,685	-15,290,015	-7.16
2121	Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас	109,392,000	94,991,085	-14,400,915	-13.16
212101	Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас	109,392,000	94,991,085	-14,400,915	-13.16
2122	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	104,273,700	103,384,600	-889,100	-0.85
212201	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	104,273,700	103,384,600	-889,100	-0.85
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,731,410,000	1,345,328,649	-386,081,351	-22.3

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	65,600,400	63,825,700	-1,774,700	-2.71
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	65,600,400	63,825,700	-1,774,700	-2.71
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,665,809,600	1,281,502,949	-384,306,651	-23.07
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	1,358,898,300	1,036,898,834	-321,999,466	-23.7
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	9,444,200	7,561,756	-1,882,444	-19.93
213206	Ээлжийн амралтаар нутаг явах унааны хөнгөлөлт	2,320,000	464,000	-1,856,000	-80
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	102,102,400	78,707,117	-23,395,283	-22.91
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	92,686,100	92,686,364	264	0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	100,358,600	65,184,878	-35,173,722	-35.05
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	4,175,003,800	3,152,914,345	-1,022,089,455	-24.48
221001	Их засвар	300,483,700	212,261,660	-88,222,040	-29.36
222001	Тоног төхөөрөмж	255,276,500	164,469,240	-90,807,260	-35.57
223001	Бусад хөрөнгө	3,619,243,600	2,776,183,445	-843,060,155	-23.29
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	16,865,374,100	15,003,985,353.68	-1,861,387,746.32	-11.04
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	7,236,927,700	7,026,120,220.36	-210,807,479.64	-2.91
310003	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	7,236,927,700	7,026,120,220.36	-210,807,479.64	-2.91
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	9,490,971,600	7,861,672,964.68	-1,629,298,635.32	-17.17
320001	Орон нутгийн төсвөөс	6,182,193,200	5,140,515,676.38	-1,041,677,523.62	-16.85
320002	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	3,308,778,400	2,721,157,288.3	-587,621,111.7	-17.76
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	137,474,800	116,193,168.64	-21,281,631.36	-15.48
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	110,982,500	85,169,263.38	-25,813,236.62	-23.26
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	26,492,300	31,023,905.26	4,531,605.26	17.11
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	739	738	-1	-0.14
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	739	738	-1	-0.14
620001	Удирдах ажилтан	59	60	1	1.69
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	435	431	-4	-0.92
620003	Үйлчлэх ажилтан	226	223	-3	-1.33
620004	Гэрээт ажилтан	19	24	5	26.32

ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙН ТӨСВИЙН ЕРӨНХИЙЛӨН ЗАХИРАГЧИЙН 2015 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН

Нэмэлт мэдээлэл авахыг
хүсвэл дараах хаягаар
харилцана уу:

ТАБ-ын Тэргүүлэх аудитор
Ичинхорлоо
Утас: 70543179
Цахим хаяг
inkhorloosh@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Б.Сарантуяа
Утас: 70543151
Цахим хаяг: saraa.audit@
yahoo.com

Ахлах аудитор: Д.Оюунбат
Утас: 70543156
Цахим хаяг: oyuna200702
@yahoo.com

ТАБ-ын хаяг: ГСА-н ЗДТГ-ын
байр

Байршил: ГСА Сүмбэр сум 3-р
баг
Цахим хуудас
www.govisumber.audit.gov.mn

Менежментийн захидал

Тэргүүлэх ач холбогдол №1 зүйлс:

Асуудал 1
Авлага, өр төлбөр.....4

Асуудал 2
Орлого бүрдүүлэлт.....5

Асуудал 3
Зардал.....6

Тэргүүлэх ач холбогдол №2 зүйлс

Асуудал 4

Төсвийн хэмнэлт, урамшуулын
зардал.....3

Асуудал 5
Үндсэн хөрөнгийн ашиглалт хамгаалалт
.....8

Менежментийн захидал

Үндэсний аудитын газрын харьяа ГовьСүмбэр аймгийн Аудитын газрын аудитын явцад илрүүлсэн зүйлсийг нэгтгэсэн менежментийн захидлыг ГовьСүмбэр аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчид зориулж бэлтгэсэн бөгөөд түүнд дотоод хяналтын сул талыг өөрчлөх замаар хяналтыг сайжруулах зөвлөмжийг өглөө.

Энэхүү менежментийн захидлын агуулга АОУС-ын дагуу хийгддэг Төрийн аудитын байгууллагын аудитын горимоос урган гарсан болно. Бидний хэрэгжүүлсэн горим, сорил нь санхүүгийн тайлангийн санал дүгнэлт гаргахад зориулагдсан.

Тиймээс аудитын зөвлөмж нь дахин хяналт хийх үеийн нөхцөл байдлын талаархи бидний үнэлэлт, дүгнэлтийг тусгаж байгаа болно.

Төрийн аудитын байгууллага энэхүү зөвлөмжийг та бүхний бүртгэл, тайлагнал, хяналтын үйл ажиллагааг сайжруулах зорилготой бөгөөд харин зөвлөмжийг хүлээн авч, хэрэгжүүлэх нь танай үүрэг хариуцлага юм.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ГовьСүмбэр аймгийн Засаг дарга болон санхүүгийн ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Аудитын газрын ажиглалт

1. 2014 оны төсвийн зарцуулаагүй үлдэгдэл буюу төсвийн зарлагын хэмнэлт, нийт 174,5 сая төгрөгийг олгохдоо өмнөх оны төсвийн гүйцэтгэл аудитаар баталгаажаагүй, ИТХ-ын шийдвэр гараагүй байхад аймгийн Засаг даргын захирамж гаргаж зарцуулсан,
2. Төсвийн урамшуулыг Санхүү төрийн сангийн хэлтсээс хянахдаа бодит буюу бодит бус хэмнэлтийг нь тооцоогүйгээс гадна уг урамшууллын зарцуулалтын тооцоолол нь тайлан, тэнцэлийн тоон мэдээлэлтэй уялдалдаж байгаа эсэхийг тулгаж үзээгүйгээс тайланд тусгагдаагүй өглөг барагдуулах нэрээр 4.0 сая төгрөгийг батлуулж, зарцуулсан,
3. Төсвийн хэмнэлтийн урамшууллыг тусгай нэмэлт санхүүжилтээр батлуулалгүй байгууллагын батлагдсан төсвийг дахин тодотгуулан, батлуулж, зарцуулсан.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 46 дугаар зүйлийн 46.2-т "хуулийн 46.1-д заасан урамшуулал олгоход шаардагдах хөрөнгийг тухайн жилийн хүлээгдэж байгаа гүйцэтгэлд үндэслэн тухайн шатны төсвийн асуудал эрхэлсэн төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн дараа жилийн төсвийн багцад тусган баталж, түүний шийдвэрээр олгоно", Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.1-т Төсвийн захиаргч нь дараах нэмэлт төсвийг холбогдох төсөл арга хэмжээнд зарцуулж болно", энэ хуулийн 47.1.6-т "төсвийн урамшуулал", Сангийн сайдын 2012 оны 238 дугаар тушаалаар баталсан "Төсвийн урамшуулал олгох хувь, хэмжээ, шалгуур үзүүлэлт, түүнийг зарцуулах, тайлагнах, нягтлан бодох бүртгэлд тусгах, хяналт тавих журам"-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.2.4 "өр төлбөрийн жагсаалт, тооцоо нийлсэн акт"-ыг үндэслэнэ, 4.10-т " төсвийн урамшууллыг байгуулага хамт олныг

Аудитын газрын зөвлөмж

1. Төсвийн хэмнэлтийн урамшууллыг үнэн зөв хянаж, хууль тогтоомжийн дагуу ТЕЗ-ийн багцад төсвийн нэмэлт санхүүжилтээр тусган ИТХ-аар баталж, тогтоол шийдвэр гаргасны дараа, ТЕЗ-ийн шийдвэрээр зарцуулж, тайлагнаж байх.
2. Төсвийн бодит хэмнэлтийг үнэн зөв тооцож, урамшуулал олгож байх
3. Төсвийн хэмнэлтийн урамшууллыг зориулалтын дагуу зарцуулах

рамшуулах, ажиллагчдын нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх, төсвийн санхүүжилтийг бууруулах, үйл ажиллагааг дэмжих зориулалт бүхий хөрөнгө оруулалт хийх” зэрэгт зарцуулна гэснийг тус тус зөрчиж зориулалт бусаар зарцуулагдсан байна,

Эрсдэлүүд

Төсөв зориулалт бусаар зарцуулагдах, төсвийн гүйцэтгэл буруу тайлагнагдах эрсдэлтэй.

Төсвийн захирагчийн хариу

Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийг хүлээн зөвшөөрч, дээрх хууль тогтоомжийн дагуу ажиллана.

Зөвшөөрсөн: **Төсвийн ерөнхий**
нягтлан бодогч /Б.Соёлмаа /

Аудитын газрын ажиглалт

Тайлант онд нийт авлагыг 278.1 сая, өглөгийг 556.6 сая төгрөгөөр тус тус нэмэгдүүлсэн байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар 6.4.8-т “Төсвийг зохистой удирдаж, авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх” гэснийг зөрчсөн байна.

Эрсдэлүүд

Төсөвт байгууллагуудын хэвийн үйл ажиллагаа алдагдах

Аудитын газрын зөвлөмж

1.Төсвийг зохистой удирдах, өглөг, авлага үүсгэхгүй байх,

2.Төсөвт байгууллагуудын хоорондын авлага, өглөгийн нэн ялангуяа ХХОАТ, НДШ-ийн өглөгийн тухай бүр батлагдсан төсвөөс эхний ээлжинд шилжүүлж барагдуулж байх,

Төсвийн захирагчийн хариу

Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийг хүлээн зөвшөөрч, дээрх хууль тогтоомжийн дагуу ажиллана.

Төсвийн ерөнхий нягтлан бодогч
...../Б.Соёлмаа /

Аудитын газрын ажиглалт

Баянтал сумын Соёлын төвийн 2015 оны санхүүгийн тайланд түүвэр аудит хийхэд үйл ажиллагааны орлогыг нэр төрлөөр нь ангилж үнэн зөв бүртгээгүйгээс зарим нэр төрлийн орлогын төлөвлөгөө тасарсан, үнэт цаасны зарцуулалтад санхүүгийн албанаас хяналт тавиагүй үнэт цаасыг өөрсдөө хэвлэж хэрэглэдэгээс орлогыг бүрэн төвлөрүүлсэн эсэхийг тодорхойлох боломжгүй байна.

Энэ нь АОУС 210 “ үнэн зөв байх”, “толилуулга ба тодруулга” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Эрсдэлүүд

Орлого буруу илэрхийлэгдэх нь төсвийг зориулалт бусаар зарцуулах эрсдэлтэй.

Аудитын газрын зөвлөмж

1. Үнэт цаасыг сумын санхүүгийн албаар дугаарлуулан, тамга, тэмдэг дарж, баталгаажуулан олгож, тооцоог тогтмол боддог байх.

2. Байгууллагын үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлж, нэр төрлөөр нь үнэн зөв бүртгэж, тайлагнаж байх.

Төсвийн захирагчийн хариу

Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийг хүлээн зөвшөөрч, дээрх хууль тогтоомжийн дагуу ажиллана.

Төсвийн ерөнхий нягтлан бодогч
...../Б.Соёлмаа /

Аудитын газрын ажиглалт

1. Аймгийн ОНХС-ийн хөрөнгөөр төсөвт байгууллагад хэрэгжүүлсэн хөтөлбөрийн нийт 124.4 сая төгрөгийн орлого, зардлыг тайланд нэгтгэхдээ давхардуулан тайлагнасан байна.
2. Баянтал сумын Соёлын төв 2015 онд ажиллагсдын ур чадварын нэмэгдлийг бодож олгохдоо ажлын гүйцэтгэлийг бодитой, үнэн зөв дүгнээгүйгээс 2,0 сая төгрөгийг илүү олгож үргүй зардал гаргасан байна.

Эдгээр нь АОУС-ын 210-т “ үнэн зөв байх”, “толилуулга ба тодруулга” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй ба Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д “Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй төлөвлөж, зарцуулах” гэснийг зөрчсөн байна.

Эрсдэлүүд

Тайлан тэнцэл буруу илэрхийлэгдэх, төсөв зориулалт бусаар зарцуулагдах, үргүй зардал гарах эрсдэлтэй.

Аудитын газрын зөвлөмж

1. ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлж буй төсөл, арга хэмжээний санхүүжилтийг холбогдох байгууллагын дансаар дамжуулахгүйгээр сангаас шууд шилжүүлж, зарцуулалтад хяналт тавьж ажиллах.
2. ТЕЗ-ийн санхүүгийн тайлангийн нэгтгэлд хамрагдаж байгаа байгууллагуудын давхадсан ажил, гүйлгээг цэвэрлэж, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг гаргаж байх
3. Ажиллагсдын ур чадварын нэмэгдэл, үр дүнгийн урамшууллыг олгохдоо ажлын үзүүлэлтийг үнэн зөв дүгнэж олгож байх

Төсвийн захирагчийн хариу

Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийг хүлээн зөвшөөрч, дээрх хууль тогтоомжийн дагуу ажиллана.

Төсвийн ерөнхий нягтлан бодогч
...../Б.Соёлмаа /

Аудитын газрын ажиглалт

Нэгтгэсэн тайланд хамргадсан байгууллагуудын хэмжээнд элэгдлээрээ өртгөө нөхсөн 43 байгууллагын 7,893.0 сая төгрөгийн хөрөнгө байгаа нь аймгийн Өмчийн албанаас үндсэн хөрөнгийг дахин үнэлэх арга хэмжээ авч ажиллаагүйтэй холбоотой байна.

Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 3.2-т "илүүдэл эд хөрөнгө болон элэгдэл хорогдлын шимтгэлээр анхны үнийг нь нөхсөн, түүнчлэн нөхөөгүй боловч гэмтэж, засаж сэлбээд өөр зориулалтаар ашиглаж болох эд хөрөнгийн үнийг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай зөвшилцөн тогтоох" гэснийг зөрчиж байна.

Эрсдэлүүд

Хөрөнгө үнэгүйдэж, ашиглал, шамшигдал гарах эрсдэлтэй.

Аудитын газрын зөвлөмж

Элэгдлээрээ анхны өртгөө нөхсөн хөрөнгөд Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн дагуу дахин үнэлгээ хийж, хөрөнгийг бүртгэл тайланд үнэн зөв үнэлж, бүртгэж тайлагнах

Төсвийн захирагчийн хариу

Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийг хүлээн зөвшөөрч, дээрх хууль тогтоомжийн дагуу ажиллана.

Төсвийн ерөнхий нягтлан бодогч

...../Б.Соёлмаа /